

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Statv Religionis Christianae, Per Evropam, Asiam,
Africam, Et Orbem Nouum, Libri IV.**

Le Mire, Aubert

Coloniae Agrippinae, 1619

Liber I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11108

DE STATV
RELIGIONIS
CHRISTIANÆ

PER EVROPAM,

LIBER I.

DE EVROPAE ET ITALIAE
statu presenti.

CAPVT I.

Evropa Asiam, Africam & Orbem Novum non quidem magnitudine, (sunt enim hæ regiones longè ampliores) sed Religione Christiana, Regnorum potentia, incolarum virtute, ac moribus, urbium frequentia, rerum omnium abundantia, cæli solique temperie, multis partibus superat.

A

Inter

Inter Europæ regiones omnium nobilissima est Italia, olim Imperatorum, nunc orbis vniuersi Pontificum sedes.

Olim Romanis paruit vniuersa, nunc in varias dynastias est discerpta. Inter eos, sub quorum ditione nostro est æuo, principem locum obtinet, *Pontifex Romanus*, *Rex Neapolitanus*, *Princeps Pedemontanus*, *Duces Mediolanensis, Etruscus, Mātuanus, Mutinensis, & Parmensis*, *Respublicæ item liberæ, Veneta, Genuensis, & Lucensis.*

Inter omnes Italiæ dynastias potentissimus est *Rex Catholicus*, qui præter Ducatum Mediolanensem, possidet Regnum Neapolitanum, Siciliam insuper ac Sardiniam, insulas regio pariter titulo nobiles ac potentes; magno haud dubiè vniuersæ Italiæ bono, quæ altam illam pacem, qua fruitur tot inter Principum factiones, Regi in primis Catholico debet.

Ceterùm Christi nomen, mox inde ab eiusdem passione Tiberio Cæsari (eo enim regnante Crucis supplicio affectus est) in Italiâ innotuisse, Tertullianus Apologetico aduersus gentes testatur: *Tiberius, inquit, cuius tempore nomen Christianum in seculum introiuit, annunciatum sibi ex Syria Palæstina, quæ illic veritatem ipsius diuinitatis reuelauerat, detulit ad Senatum cum prærogatiua suffragij sui. Senatus quia non in se probauerat, respuit.*

spuit. *Casar in sententia mansit, comminatus periculum accusatoribus Christianorum. Consulite commentarios vestros, illic reperietis primum Neronem in hanc sectam, tum maxime Romæ orientem, Casariano gladio ferocisse. Sed tali dedicatore damnationis nostræ etiam gloriamur. Qui enim scit illum, intelligere potest, non nisi aliquod bonum grande à Nerone damnatum.*

Itaque Tiberius Imp. de Christo, pro Deo ab omnibus habendo, primus ad Senatum retulit: & talis etiam Romæ mox habitus est, vel inuito Senatu.

Porrò ex illo damnatorum Romæ à Nerone numero fuit *Sanctus Petrus, Apostolorum princeps: vt Lactantius, Epiphanius, Hieronymus, & alij narrant.*

PONTIFICIAE DITIONIS
status.

Roma terrarum domina, vrbiū regina, orbis compendium (vt eam Polemon Sophista apud Athenæum, ac Galenum appellat) pro dignitate laudari non potest. Quare quod de Carthagine C. Crispus ait, filere de ea præstat, quàm pauca dicere. Arx enim est omnium gentium, theatrum ingeniorum, domicilium virtutis, imperij, dignitatis, ac fortunæ; patria legum, omniumque hominum, & quod olim Athenæ Atticæ, disciplinarum fons, sacerdotij ac iustitiæ, Religionis denique caput ac norma est: fremant licet omnes Hæretici, qui *Vrbem æternam* exstinctam funditus, vt veritatis sedem, cuperent.

Romanam porrò Ecclesiam à Petro & Paulo, Apostolorum principibus fundatam Irenæus, libro tertio aduersus Hæreses capite 3. disertè prædicat. Cui illud Tertulliani, libr. 4. contra Marcionem consonat: *Romanis Euangelium & Petrus & Paulus sanguine quoque suo signatum reliquerunt.* Scio non deesse ex Nouatoribus, qui Petrum

trum Romæ fuisse negent: sed præter Ire-
næum, & Tertullianum, illis oppono La-
ctantium, hominem Africanum, & Pruden-
tium, Hispanici generis virum militarem:
quos corrumpere Pontifices illius ætatis,
valde ab ijs remoti, minimè potuerunt.
Prior ex ijs Constantino Magno carus ac-
ceptusque fuit: posterior Theodosio impe-
rante floruit, & Petri martyrium versibus
descripsit.

Oppono item Dorotheum Tyrensem
Episcopum, Petrum Alexandrinum, Maxi-
mum Taurinensem, & alios, quos recen-
sere non est huius instituti. Gratianus
certè, Valentinianus & Theodosius Cæ-
sares, Petrum Romæ fuisse publica lege
testantur, ad populum Constantinopo-
litanum missa. Sic enim aiunt: *Cunctos*
populos, quos Clementiæ nostra regit Im-
perium, sub tali volumus Religione versari,
quam D. Petrum Apostolum tradidisse Roma-
nis Religio vsque adhuc insinuata declarat,
quamque Pontificem Damasum sequi claret,
& Petrum Alexandrinum Episcopum, virum
Apostolica sanctitatis. In eamdem quoque
sententiam Hieronymus, in Fidei suæ ex-
positione ad Damasum, Petri, inquit, & Fi-
dem & sedem tenes.

*C. de Sum-
mi Trin.
& fide
Cathol.*

Ceterum vt omnium orbis Christia-
ni Ecclesiarum caput est Romana, sic o-
mnium

Romanus Pontifex. omnium Patriarcharum atque Episcoporum Princeps est *Romanus Pontifex*: de cuius auctoritate plura qui volet, Theologos ac Canonistas consulat. Pontifici Maximo in Ecclesia Romana proximi sunt hodie *Cardinales*: qui vnde dicti, & quando coeperint, docet abundè Onuphrius Panuinius libr. de Cardinalium origine, Episcopatibus ac Titulis. Inter Cardinales sex hodie sunt Cardinales Episcopi, *Ostiensis, Portuensis, Sabinus, Prænестinus, Tusculanus & Albanus*. Ex his Ostiensis habet vsum Pallij, & Romanum Pontificem consecrare solet.

Pontifex, vt Princeps, multas hodie prouincias, atque vrbes illustres iure optimo maximo, hoc est, supremo possidet; vt ex subiecta syllabo clariùs patebit.

SEDES EPISCOPALES
Cardinalium S. Romanæ
Ecclesiæ.

Ostiensis.	<i>Ostia.</i>
Portuensis.	<i>Porto.</i>
Sabinensis.	<i>Sauina.</i>
Prænestina.	<i>Palestrina, Ducatus gentis Columnae.</i>
Tusculana.	<i>Frascati.</i>
Albanensis.	<i>Alba.</i>
	EPI-

EPISCOPATVS ALII
Prouinciæ Romanæ.

{ Sutrinus.	<i>Sutri.</i>
{ Nepefinus.	<i>Nepi.</i>
{ Ciuitatis Castellanæ in Tuscia. <i>Ciuità Castellana.</i>	
{ Hortanus.	<i>Horti.</i>
{ Viterbiensis, per Cœlestinum III. an. 1190. <i>Viterbo.</i>	
{ Tuscanensis.	<i>Tuscanella.</i>
Balneoregiensis. <i>Bagnarea</i> , patria S. Bonauenturæ.	
Vrbeuetanus.	<i>Oruieto.</i>
Perufinus.	<i>Perugia, Academia.</i>
Tifernatensis, seu Ciuitatis Castell, in Umbria.	<i>Città di Castello.</i>
Ciuitatis Plebis.	<i>Ciuità di Plebe.</i>
Castrensis. <i>Castro</i> , Ducatus gentis Farnefiæ.	
Aretinus.	<i>Arezzo.</i>
Spoletinus.	<i>Spoletto.</i>
Interamnenfis.	<i>Terni.</i>
Narniensis.	<i>Narny.</i>
Amerinus.	<i>Amelia.</i>
Tudertinus.	<i>Todi.</i>
Reatinus.	<i>Rieti.</i>
Fulginas.	<i>Foligno.</i>
Afisiensis.	<i>Afisi</i> , patria S. Francisci.
A 4	<i>Tibur-</i>

8 DE STATV RELIG. CHRIST.

Tiburtnus prope Urbem.	Tiuoli.
Anagninus.	Anagna.
Verulanus.	Verulo.
{Tarracinus.	Terracina.
{Setinus.	Sezza.
Signinus. <i>Segni</i> , Ducatus gentis Forzæ.	
Alatrinus.	Alatro.
Ferentinus.	Fiorentino.
{Anconitanus.	Ancona.
{Humanensis, seu Numanensis.	Humana.
{Lauretanus per Sixtum V. institutus.	
<i>Loreto.</i>	
{Recinetensis.	Ricanati.
Asculanus, siue Esculanus.	Ascoli.
Æsinus.	Iesi.
Auximanus.	Osimo.
Fanensis.	Fano.
Camerinensis, siue Camers.	Camerino.
Lucensis, habet ius Pallij. <i>Luca</i> , Respublica libera.	

RAVENNENSIS ARCHIEPIS.

Rauenna. Huic sunt suffraganei
Episcopi.

Hadriensis, in opido Rodigio residens.	<i>Adri.</i>
Comaclensis.	<i>Comachio.</i>
Faentinus.	<i>Faenza.</i>
Britinoriensis anno 1358. <i>Brentinore</i> , gentis Picæ.	
	Foro-

Foro-Liuensis. *Forli*, patria Hier. Mercurialis Medici.

Cæsenas. *Cesena.*

Sarfinensis. *Sarfina*, patria Plauti, spectat ad gentem Picam aut Aldobrandinam.

Ariminensis. *Rimini.*

Foro-Corueliensis seu Imolensis. *Imola.*

Ceruiensis seu Ficodensis. *Ceruia.*

Fanestriensis. *Fanestria.*

Ferrariensis anno 656. per Vitalianum Papam. *Ferrara*, Ducatus S. R. E. & Academia.

BONONIENSIS ARCHIEP. PER
Gregorium XIII. anno 1583. institutus.
Bologna, Academia.

Parmensis. *Parma*, Ducatus gentis Farnesiae & Academia.

Placentinus. *Piacenza*, Ducatus gentis eiusdem.

Rhegiensis. *Reggio*, Ducatus gentis Estensis.

Mutinensis. *Modena*, Ducatus gentis eiusdem.

Cremensis. *Crema*, in ditione Venetorum.
Burgi S. Domnini, in ditione Ducis Parmensis, per Clementem VIII. *Borgo di S. Dominico.*

FIRMANVS ARCHIEP. PER
Sixtum V. *Fermo.*

10 DE STATV RELIG. CHRIST.

Maceratensis. *Macerata, Academia.*

Tolentinus. *Tolentino,*

S. Seuerini, olim Septempede. *San Seuerino,*

Comitatus gentis Sanseuerinæ.

Montis Alti, per Sixtum V. *Montalto.*

Ripanus, in Piceno. *Ripa.*

De Beneuento, & Comitatu Auenionen-
si, ad ditionem Pontificiam pariter spectā-
tibus, infrà agemus.

CAPVT III.

REGNI NEAPOLITANI, ET EC-
clesiarum in eo Cathedralium
status.

Regnum Neapolitanum, ab vrbe pri-
maria sic nuncupatū, alio nomine Re-
gnum Siciliae cis Pharum dicitur; ad
differentiam Siciliae insulae, vltra Pharum
sitae. Quo fit, vt Rex hodie Catholicus, qui
Neapolitanis & Siculis dominatur, vtriuf-
que Siciliae, cis & vltra Pharum, Rex voce-
tur.

Regnum istud, post Romani Imperij
declinationem, primū Gothi ac Longo-
bardi, postea Græci ac Saraceni tenuerunt,
vsque ad Normannorum in Italiam aduen-
tum. Normannis Franci, ac demum Hispani,
atq; Austriaci successerunt: vt fusè do-
cent

cent Neapolitanarum rerum scriptores.

Episcopalium Ecclesiarum hoc in regno ingens est numerus: vt ex Catalogo subiuncto patebit.

NEAPOLITANVS ARCHIE-
piscopus per Gregorium I. Papam insti-
tutus. *Napoli*, Academia. Huic
suffragantur Episcopi,

Puteolanus. *Pozzuolo*.

Nolanus, per Gregorium I. *Nola*.

Acerranus, *Cerra*, Comitatus gentis Car-
donæ.

Isclanus siue AEnariensis. *Ischia*, insula.

*Auerfanus, exemptus à iurisdictione Ar-
chiepiscopali. *Auersa*, Comitatus gentis
Belpratanae.

Cum Auerfano vniti sunt Episcopatus Cu-
manus & Attellanus. *Cuma*, Comitatus
gentis Constanzae. *Atella*, Marchionatus
gentis olim Leyuæ.

CAPVANVS ARCHIEP. PER
Ioannem XIII. anno 968. *Capoa*.

Theanensis. *Teano*, Comitatus.

Caluésis. *Calui*, Comitatus gētis olim Griffæ.

Casertanus per Alexandrum IV. *Caserta*,
Principatus gentis Aquauiuæ.

Calatinus. *Gaiazzo*, Comitatus gentis Ros-
sæ aut Sanseuerinæ.

Cale-

Calenenfis. *Carinola*, Comitatus gentis Car-
rafæ.

AEfnerienfis. *Sergna*, patria Cæleftini Pa-
pæ V.

Sueffanus. *Seffa*, Ducatus gentis Cardonæ &
Cordubæ.

Venafranus. *Venafro*, Marchionatus gentis
Spinolæ

* Cafinenfis per Ioannem XXII. anno 1323.
Monte Cafino & S. Germano.

Aquinas. *Aquino*, Comitatus gentis Aua-
læ.

Fundanus *Fondi*, Ducatus gentis Columnæ.

Caieranus, per Gregorium IV. *Gaieta.*

Soranus. *Sora*, patria Cæfaris Baronij, &
Ducatus gentis Boncompagnæ.

SALERNITANVS ARCHIEP.

circa annum 1056. *Salerno*, Academia, &
Principatus gentis Grimaldæ.

Caputaquenfis. *Capaccio*, Comitatus gentis
Villamarinæ.

Policaftrenfis. *Pulicafiro*, Comitatus gentis
Carrafæ.

Sarnenfis. *Sarno*, Comitatus gentis Tutte-
uillæ.

Acernenfis. *Acerno*, fpectat ad Marchionem
Corneæ.

Marifcenfis. *Marfico*, Comitatus gentis S.
Seuerinæ.

Cam-

Campaniensis cum Satrianensi vnitus. *Cam-*
pagna, Marchionatus gentis Grimaldæ.
 Nucerinus. *Nocera delli Pagani*, Ducatus gē-
 tis Carrasæ.
 Nuscensis. *Nusco*, Comitatus gentis Zurlæ.
 * Cauensis. *Caua.*

AMALPHITANVS ARCHIEP.
Amalfi, Ducatus gentis Carac-
 ciolæ.

Capritanus. *Capri*, insula
 Scalensis. *Scala.*
 Rauellensis. *Rauello.*
 Minorensis. *Minori.*
 Litterensis seu Litteranensis. *Lettre.*

SURRENTINVS ARCHIEPIS.
 anno 913. *Sorrento.*

Vici-Aquensis. *Vico*, Marchionatus gentis
 Capuæ.
 Massensis seu Lubrensis. *Massa*, Principatus
 gentis Cybo Malaspina.
 Stabiensis seu Castelli maris. *Castell' à mare*
di Stabia.

COMPSANVS ARCHIEPISC.
Conza, Comitatus gentis Ge-
 fualdæ.

Muranus. *Muro*, Comitatus gentis Vrsi-
 næ.
Satria-

14 DE STATV RELIG. CHRIST.

Satrianensis cum Campaniensi vnitus. *Satriano Cagiano.*

Alcedoniensis seu Laquedoniensis. *Lacedogna.*

S. Angeli de Lombardis. *S. Angelo di Lombardi, Comitatus.*

Bisacensis. *Bisaccia.*

Montis Viridis cum Casinensi vnitus. *Monte Verde.*

ACHERVNTINVS ARCHIEP.
& Materanus Episc. vniti per Alexandrum
II. *Civenza, Ducatus gentis Spinellæ.*
Matera, Comitatus gentis S.
Seuerinæ.

Venusinus. *Venosa, Principatus gentis Genualdæ.*

Tricaricensis. *Tricarico, Comitatus gentis Sanseuerinæ.*

Potentinus. *Potenza, Comitatus gentis olim Lannoyæ nunc Gueuarræ.*

Grauinensis. *Grauina, Ducatus gentis Vrsinæ & Academia.*

Turciensis siue Anglonensis. *Anglona.*

Montis Pelusij seu Pilosi. *Monte Peloso, Comitatus.*

** **
**

TA

TARENTINVS ARCHIE-
piscopus. *Taranto.*Motulensis. *Motula*, Comitatus gentis Seripannæ.Castellanetēsis. *Castellaneta*, Marchionatus gentis Caracciolæ.Vriensis seu Oritanus. *Oria*, Marchionatus gentis Bonifaciæ Imperialis.BRVNDISINVS ARCHIEP. ET
Ocrensis Episcopus vniti.
*Brindisi.*Hostunensis. *Hostuni.**Nerotinensis seu Nardonensis. *Nardo*, Ducatus gentis Aquaiuæ.Monopolitanus. *Monopoli*, Marchionatus.HYDRVNTINVS ARCHIE-
piscopus. *Otranto.*Aletinus. *Lecce*, Comitatus gentis Capuæ.Leucensis & Alexanensis. *Capo di Leuco.*Castrensis in opido Poiardi residens. *Castro*, Comitatus gentis Gattinariæ.Gallipolitanus. *Gallipoli.*Vgentinus. *Vgento*, Comitatus gentis Pandonæ.

BARENSIS ARCHIEPISCOPVS
& Canufinus Episcopus vniti. *Bari,*
Canosa, Comitatus gentis
Canossæ.

Bitontinus. *Bitonto*, Marchionatus gentis
Aquauiuæ.

Iuuenacensis. *Giouenazzo*, Comitatus gen-
tis Gonzagæ.

Rubensis. *Ruuo*, Comitatus gentis Carra-
fæ.

Conuerfanus. *Conuersano*, Comitatus gen-
tis Aquauiuæ.

Mineruinus. *Moneriuino.*

Polignianensis. *Pulignano*, Marchionatus.

Lauellinensis. *Lauiello*, Marchionatus gētis
Tufæ.

Bitectensis. *Bitetto*, gentis Carrafæ.

Catharensis in Dalmatia. *Catheri*, ditionis
Venetæ.

* Melphitensis, exemptus per Paulum V.
Papam. *Molfetta*, Principatus gentis
Gonzagæ.

TRANENSIS ARCHIEPISCO-
pus & Salpensis Episcopus vniti.
Tranni. Salpe.

Vigiliarum. *Bisiglia.*
Andriensis. *Andri*, Ducatus gentis Carrafæ
à Stadera.

MAN-

MANFREDONIENSIS ARCHIEP.

& Montis Gargani Archiepiscopus v-
niti per Alexandrum III. *Manfre-*
donia, Citta di S. Angelo, Mar-
chionatus olim Castrio-
tæ, nunc Grimaldæ
gentis.

Vestanus. *Vesti.*

Melphienfis. *Melphi, Principatus gentis*
Doriæ.

Rapollensis. *Rappollo.*

THEATINVS ARCHIEP. ET

Comes per Clementem VII.

anno 1526. *Ciuita di*
Chieti.

Ortoniensis & Camplensis seu Complensis.
Ortona, Comitatus gentis Cantelmæ.

*Pinnensis. *Citta di Penna, Ducatus gen-*
tis Farnesiæ.

Adriensis seu Hadriensis. *Atri, Ducatus*
gentis Aquaiuæ.

*Valuensis. *Valua.*

*Sulmonensis. *Sulmona, Patria Ouidij, &*
Principatus gentis olim Lannoïæ, nūc
Burgesiæ.

*Aquilanus. *Aquila, gentis Farnesiæ.*

*Marficus. *Marfi.*

*Aprutinus seu Theramensis Episc. & Prin-
ceps, Comes Bisegnæ. *Teramo.*

B

Ca-

Caliensis.

Ciuita di Cali.

LANCIANENSIS ARCHIEP.

per Pium IV. *Lanciano*, nullum habet
Episcopum suffraganeum.* Triuentinus, exemptus. *Triuento*, Comi-
tatus gentis *Afflictæ*.

RHEGIENSIS ARCHIEP. IN

Calabria. Reggio, Comitatus gentis
Cardonæ.Catacensis. *Catanzaro*, Marchionatus gen-
tis *Ruffæ*.Crotoniensis. *Crotone*, Marchionatus gentis
Columnæ.

Tropiensis.

*Tropea.*Opedensis. *Oppedo*, Comitatus gentis *Carac-*
ciolæ.

Bouensis.

*Boue.*Neocastrensis. *Nicastro*, Comitatus gentis
Constanzæ.Nicoterensis. *Nicotera*, Comitatus gentis
Ruffæ.Hieraciensis seu Locræsis. *Gieraci*, Marchio-
natus gentis *Aragonæ*.Scyllaceensis. *Squillaci*, patria *Cassiodori*, &
Principatus gentis *Borgiæ*.* Miletæsis anno 1195. per Gregorium VII.
Papam. *Mileto*, Comitatus gentis *S. Seue-*
rinae.

CON-

CONSENTINVS ARCHIEPIS.

& Montis alti Episcopus. *Cosensa*, &

Monte alto, Ducatus gentis

Moncadae.

Marturanensis. *Martorano*, Comitatus gentis
olim Aquinae.Marcensis, vulgò S. Marci. *S. Marco*, Duca-
tus gentis San Seuerinae, aut Marchiona-
tus gentis Cauanigliae.Befidiensis. *Bisignano*, Principatus gentis S.
Seuerinae.Cassanensis. *Cassano*, Comitatus gentis S.
Seuerinae, aut Marchionatus gentis Ca-
staldæ.

ROSSANENSIS ARCHIEPISC.

Rossano, Principatus gentis Iudici.

Nullum habet Episcopum suffraganeum.

SEVERENAE, VVLGO S. SE-

uerinae Archiepiscopus. *San Seuerina*,

Marchionatus aut Comitatus

gentis Carraffæ à

Spina.

Umbriaticensis.

Umbriato.Belicastroensis. *Belcastro*, patria S. Thomæ A-
quinatis, & Comitatus gētis San Seueri-
nae.

Insulanus.

Isola.

Geren-

B 2

Gerentinus & Chariatensis vniti. *Cariati,*
 Principatus gentis Spinellæ.
 Strongilensis. *Strongoli.*

BENEVENTANVS ARCHIEP.
Beneuento, ditionis Pontificiæ.

Asculanus. *Ascoli,* Principatus olim gentis
 Leyuæ.

Telefinus, in opido Ceneto residens. *Te-*
lese.

S. Agathæ. *S. Agatha delli Goti,* Ducatus gē-
 tis Cosciæ.

Aliphanus. *Alife.*

Montis Marani. *Monte Marano.*

{ Auellinensis. *Auellino,* Principatus gentis
 Caracciolæ.

{ Frequentinus. *Fergiente,* gentis Gesual-
 dæ.

Vicanus. *Vico della Baronìa,* gentis Carac-
 ciolæ Rossæ.

Arianensis. *Ariano,* Ducatus gentis Gonza-
 gæ.

Boianensis. *Boiano,* Ducatus gentis olim
 Lanoïæ, nunc Caracciolæ Rossæ.

Bouinensis. *Bouino,* Ducatus gentis Gue-
 uarræ.

Vulturariensis & Montis Coruini. *Vultura-*
ra & Monte Coruino.

Larinensis. *Larino.*
 Ter-

Termulensis. *Termoli*, Ducatus gentis Capuæ.

S. Seueri. *San Seuero*, Principatus gentis Sangræ.

Troianus. *Troia*, Ducatus.

Guardiensis Alferiæ. *Guardia Alfana*.

In regno itaque Neapolitano, præter Beneuentanum (quod est opidum ditionis Pontificiæ) sunt Archiepiscopatus XIX. nimirum Neapolitanus, Capuanus, Salernitanus, Amalphanus, Surrentinus, Complanus, Acheruntinus, Tarentinus, Brundisius, Hydruntinus, Barenfis, Tranenfis, Manfredoniensis, Theatinus, Lancianensis, Rhegiensis, Consentinus, Rossanensis, & Seuerinensis.

CAPVT IV.

COLLEGIA SOCIETATIS IESV
in Italia.

PRæter Siciliae & Sardiniae Prouincias, habet insuper Societas in Italiae continente Prouincias quatuor, Romanam, Neapolitanam, Mediolanensem & Venetam.

PROVINCIA ROMANA.

	{	Domus Professa.	
		Colleg. Romanum.	
		Domus Probationis.	
		Colleg. Pœnitentiariæ.	
Romæ	{	Colleg. Germanicum.	Roma
		Colleg. Anglicanum.	
		Seminarium Roman.	
		Colleg. Maronitarum.	
		Colleg. Scotorum.	
		Residentia Tusculana.	Frascati.
		Collegium Tiburtinum.	Tiuoli.
		Collegium Lauretanum.	Loreto.
		Collegium Perusinum.	Perugia.
		Collegium Florentinum.	Fiorenza.
		Collegium Senense.	Siena.
		Collegium Maceratense.	Macerata.
		Collegium Recinetense.	Ricanati.
		Collegium Setinum.	Sezza.
		Collegium Anconitanum.	Ancona.
		Collegium Montis Sancti.	Monte Santo.
		Colleg. Montis Politiani.	Monte Pulciano.
		Collegium Firmanum.	Fermo.
		Colleg. Tifernaten.	Città di Castello.
		Collegium Asculanum.	Ascoli.
		Collegium Soranum.	Sora.

Sunt in hac Prouincia Socij 747.

PRO-

PROVINCIA NEAPOLITANA.

Neapoli { Domus Professa.
Colleg. Neapolit.
Dom. Probationis.
Dom. Professa noua. } Napoli.

Collegium Catacense.	Catanzaro.
Collegium Nolanum.	Nola.
Collegium Aletinum.	Lecce.
Collegium Bariense.	Bari.
Collegium Salernitanum.	Salerno.
Collegium Cosentinum.	Consenza.
Collegium Berolitanum.	Barletta.
Collegium Teatinum.	Chieti.
Collegium Aquilanum.	Aquila.
Collegium Beneuentanum.	Beneuento.
Dom. Probationis Adriensis.	Atri.
Collegium Bouinense.	Bouino.
Collegium Tropeense.	Tropia.
Collegium Massense.	Massa.
Collegium Stabienfe.	Castell' à mare.
Collegium Capuanum.	Capua.
Collegium Molfettanum.	Molfetta.
Residentia Monopolitana.	Monopoli.
Residentia Tarentina.	Taranto.
Residentia Paulæ.	Paula.

Sunt in hac Prouincia Socj 594.

PROVINCIA MEDIOLANENSIS.

Mediolani	{ Domus Professa. Col. Breidanum. }	Milano.
Genuæ	{ Domus Professa. Colleg. Genuense. Dom. Probationis. }	Genoua.
Collegium Taurinense.		Turino.
Collegium Comense.		Como.
Collegium Vercellense.		Vercelli.
Collegium Montis regalis.		Mondeui.
Collegium Cremonense.		Cremona.
Dom. Probationis Aronensis.		Arona.
Collegium Bastiense.		Bastia.
Collegium Niciense.		Nizza.
Collegium Alexandrinum.		Alessandria.
Residentia Papiensis.		Pauia.
<i>Sunt in hac Prouincia Socij 4II.</i>		

PROVINCIA VENETA.

Domus Professa Veneta.*	Venetia.
Collegium Patauinum.*	Padoua.
Collegium Ferrariense.	Ferrara.
Collegium Bononiense.	Bologna.
Collegium Brixienne.*	Brescia.
Collegium Foroliuiense.	Forli.
Collegium Mutinense.	Modena.
	Parma.

Parmæ	{ Colleg. Parmense. }	Parma.
	{ Colleg. Nobilium. }	
Collegium Placentinum.		Piacenza.
Collegium Veronense.*		Verona.
Collegium Mantuanum.		Mantoua.
Dom. Prob. Nouellaræ.		Nouellara.
Domus Probat. Imolæ inchoata.		Imola.
Collegium Mirandulanum.		Mirandola.
Collegium Regiense.		Reggio.
Collegium Faentinum.		Faenza.
Collegium Castilionense.		Castiglione.
Residentia Cretenfis.*		Candia.
Residentia Vicentina.*		Vicenza.
Domus Probationis Buxetana.		Buffeto.

Sunt in hac Prouincia Socij 373.

CAPVT V.

DE REGNO SICILIAE.

Sicilia, omnium insularum maris Mediterranei maxima, titulo regio nobilis, paret Regi Catholico. Sunt in eâ vrbes Archiepiscopales tres, Panormum, Messina, & Mons Regalis.

PANORMITANO ARCHIEPIS.
parent Episcopi tres.

Mazariensis.	Mazara.
Agrigentinus.	Girgenti.
	Meli-

B 5

Melitenfis. *Malta*, infula Equitum Hofpitaliariorum S. Ioannis : quorum Magnus Magifter dicitur Princeps Melitæ & Gozi.

MESSANENSI ARCHIEPISC.
fubijciuntur,

{ Liparenfis.	<i>Isla de Lipari.</i>
{ Paftenfis.	<i>Patti.</i>
{ Cephaloedenfis.	<i>Cifalu.</i>

MONTIS REGALIS ARCHIEP.
per Lucium III. an. 1183. inftituito,
fubfunt,

Catanenfis. *Catania*, Academia.
Syracufanus. *Siracufa.*
In hac infula habet multa eaque illuftria Collegia Societas Iefu, fub vnius Præfecti Prouincialis regimine comprehenfa.

PROVINCIA SICVLA.

Panormi	{ Domus Profeffa.	} <i>Palermo.</i>
	{ Col. Panormitanũ.	
	{ Domus Probationis.	
Meffanæ	{ Domus Profeffa.	} <i>Meffina.</i>
	{ Colleg. Meffanenfis.	
	{ Dom. Probationis.	
Collegium Syracufanum.		<i>Siracufa.</i>
Collegium Catanenfis.		<i>Catania.</i>
		<i>Col-</i>

Collegium Montis regalis.	Monreale.
Collegium Biuonense.	Biuona.
Collegium Caltaieronense.	Caltagirone.
Collegium Rheginum.	Reggio.
Collegium Drepanitanum.	Trapani.
Collegium Mineense.	Mineo.
Collegium Marsalense.	Marsala.
Collegium Caltanessetrense.	Calatanessetta.
Collegium Melitense.	Malta.
Collegium Platiense.	Piazza.
Collegium Netinum.	Noto.
Collegium Saccense.	Sciacca.
Residentia Chia.	Scio.

Sunt in hac Prouincia Socij 638.

CAPVT VI.

DE REGNO SARDI-
nia.

Sardinia insula, Regio titulo ornata, Regi item Catholico paret. Fuere in ea insula olim XIV. vrbes Episcopales: hodie septem aut octo sunt vrbes, in quibus Episcopi resident: *Calaris, Saffaris, Arborea*, in quibus Archiepiscopi; *Villa Ecclesie, Bosa, Algarium, Castrum Aragonense, & Lasa*, in quibus Episcopi commorantur. Ita Ferrarius in Topographia Martyrologij Romani.

CALA-

28 DE STATV RELIG. CHRIST.
CALARITANVS ARCHIEPIS.

Sardiniae & Corsicae Primas. *Caplari.*

Huic sunt suffraganei Epi-
scopi.

Doliensis. *Doli.*

{ Ecclesiensis.

{ Sulcitanus. *Solci.*

Suellenfis cum Calaritano Archiepiscopo
vnitus.

TVRRITANVS, HODIE SAS-
saritanus Archiepisc. *Torre Saffari.*

cui subsunt,

Algarenfis. *Algar.*

Bosensis. *Bosi.*

Emporiensis. *Empurias.*

Phausaniensis, vulgò Faufinensis, in castro
Aragonensi residens. *Terra noua.*

ARBOREENSIS ARCHIEPIS.

Arbora. huic parent,

Vffellensis. *Vffella.*

Teralbensis. *Terra alba,*

S. Iustæ. *S. Iusta.*

In hac itidem insula Societas Iesu aliquot
Collegia possidet, in Prouinciam redacta.

PROVINCIA SARDINIAE.

Saffari { Domus Professa. } *Saffer.*
          { Colleg. Saffaritanum. }
          { Semin. S. Antonij. } *Calari*

Calari	} Domus Professa. } Colleg. Calaritanum. } Domus Probationis.	} Caller.		
			Collegium Ecclesienfe.	Iglesias.
			Collegium Alguerense.	Alguer.

Sunt in hac Prouincia Sacij 190.

CAPVT VII.

DE DVCATV MEDIOLA-
nensi.

Mediolanum vrbs est Insubriæ amplissima, Ducatus illius metropolis, & Proregis Hispani ac Senatus sedes. Prouincia sacra Mediolanensis olim latissimè patuit, & longè plures quondam Episcopi metropolitico iure ad illam pertinebant, quàm nunc pertineant: vt docet Carolus à Basilicâ Petri, Episcopus Nouariensis, in libello, quem de Metropoli Mediolanensi conscripsit. Vibi ac prouinciæ Mediolanensi primus Euangelium attulit S. Barnabas Apostolus. De Archiepiscopis Mediolanensibus vsq; ad annum 1489. scripsit Donatus Bofsius, & anno 1482. Mediolani publicauit. Ad nostra vsque tempora res gestas eorundem profecutus est Petrus Galefinius & alij. Hodie Mediolanensi Archiepiscopo suffragantur Episcopi;

Cremonensis.

Cremona.

Lau-

Laudensis. *Lodi.*Nouariensis. *Nouara*, patria Petri Lombardi, Magistri sententiarum & Episcopi Parisiensis.Alexandrinus, per Alexandrum II. an. 1175.
*Alessandria della Paglia.*Dertonensis. *Tortona.*Viglebanensis per Clementem VII. anno 1530. *Vigleuano*, Marchionatus gentis Triuultiaë.Bergomensis, in ditione Venetorū. *Bergomo.*Brixienfis, ibidem. *Brescia.*Vercellensis, in Principatu Pedemontano.
*Vercelli.*Astensis, siue Hastensis, ibidem. *Aste.*Casalensis, in Ducatu Montis-ferrati, quæ olim ditio ad Palæologos, hodie ad Gonzagas pertinet. *Casale di Mon-ferrato.*Albensis, ibidem. *Alba.*Aquensis. *Acqui.*Saonensis, seu Sauonensis, sub ditione Reipublicæ Genuensis. *Saona.*Intimiliensis. *Vintimiglia.** Ticinensis, seu Papiensis, habet ius Pallij.
Pauiā, Academia.

CAPVT VIII.

ETRVRIAE GVBERNATIO

*Ecclesiastica & Politica.***E** Truria, pro maiori hodie parte, nunc paret Magno Etruriæ Duci, ex gente Medi-

Medicæa. Inter opida, quæ possidet, *Florentia, Pisa & Sena*, tres olim potentes Respublicæ, eminent.

Primum Florentiæ Ducem anno 1530. Carolus V. Imperator creavit generum suum, *Alexandrum Medicæum*. Cui anno 1537. à suis confosso, in principatu successit *Cosmus*, XVIII. annorum adolescens. Hic à Pio V. Papa ex Duce Florentino Magnus Etruriæ Dux primus creatus est, anno 1569. verbis istis coronæ inscriptis, ex mandato eiusdem Pontificis: *Pius V. Pont. Max. ob eximiam dilectionem, & Catholica Religionis zelum, præcipuumque Iustitiæ studium donavit.*

Idem *Cosmus* ordinem Equitum S. Stephani an. 1560. instituit, qui hodieque bellicâ aduersus Turcas gloriâ florent. Vide Origines nostras Equestres.

Sub ditione Magni Etruriæ Ducis tres sunt Archiepiscopatus.

FLORENTINVS ARCHIEPIS:
per Martinum V. anno 1421. *Firenza.*

Fæfulanus.

Pistoriensis.

Volaterranus.

Collensis.

Burgi S. Sepulcri.

Fièzola.

Pistoia.

Volterra.

Colle.

Burgo S. Sepulchro.

Sar-

Sarfanensis per Nicolaum V. Papam , Lunâ
per Gothos destructâ. *Serzana*, in ditio-
ne Genuensium.

*Montis Politiani. *Monte Pulciano*, patria
Rob. Bellarmini Card.

*Cortonensis per Ioannem XXII. *Cortona*.

SENENSIS ARCHIEPISCOP.
per Pium II. anno 1449. *Siena*,
Academia.

Suanensis. *Soana*.

Clusinus. *Chiusi*.

Grossetanus, seu Rosetanus. *Grosseto*.

Massensis, seu Massanensis, cum Populoni-
ensi vnitus. *Massa, Populonia*.

Pientinus, seu Corfimanensis. *Pientia*,
AENEÆ Silij patria, qui postea Pius II.
Papa hunc Episcopatum instituit.

Ilcinensis. *Monte Alcino*.

PISANVS ARCHIEPISCOP.
per Vrbanum II. aut Innocentium II.
Pisa, *Academia*, anno 1309.

Ciuitatis solis. *Ciuitella*.

Adiaciensis, in Corsica insula Reipubl. Ge-
nuensis. *Aiazzo*.

Sagonensis, ibidem in opido Vicensi aut
Caluensi residens. *Sagona*.

Aleriensis, ibidem. *Aleria*.

CAPVT

CAPVT IX.

DE DVCATIBVS MANTVÆ,

*Mutina, Urbini, &**Parma.*

MANTVÆ, Virgilij Poetarum *Mantua.*
 principis patria, Ducem habet ex
 gente Gonzaga, qui & Montiferrati
 Ducatum obtinet, Paleologis exstinctis.
 Vincentius Dux an. 1608. ordinem militarem
Redemptoris Iesu Christi instituit, in
 honorem miraculosi sanguinis eiusdem
 Domini nostri, qui Mantuæ in templo pulcherrimo
 Canonorum S. Andreae, magna religione, à multis retrò sæculis adseruatur.
 Fit eius mentio in veteri Chronico, quod
 Petrus Pithoeus edidit cum XII. Scriptori-
 bus coætaneis.

MVTINA & Rhegium Ducem habent *Mutina.*
 ex gente Atestina, vulgò Estensi, quæ
 olim Ferrariæ Ducatum pro titulo ac sede
 primaria obtinuit. Sed ann. 1598. Clementis
 VIII. Pont. Max. operâ, Sedi Apostolicæ ditio
 illa est restituta.

VRBINVM Ducem habet ex gente *Urbina.*
 Roborea: cuius vrbis Archiepiscopo sex Episcopi
 suffragantur, *Leopolitanus, Pisauriensis, Calliensis, Eugubinus, Foro-Sempronien-
 sis, & Senogalliensis.* Quæ opida omnia spectant ad
 Ducem Vrbinatem.

C

PAR-

Parma.

PARMA & Placentia Ducem habent ex gente Farnesia, beneficio Pauli III. Papæ. Vtriusque vrbis Episcopi suffragantur Archiepiscopo Bononiensi, vt & Episcopus Burgi S. Domnini, in ditione Parmensi, per Clementem VIII. constitutus.

CAPVT X.

RESPUBLICAE LIBERAE, VENETA,
Genuensis, Lucensis, & Ra-
gusina.

*Venetia.**Genua.*

IN Italia tres sunt Republicæ liberæ, *Veneta*, *Genuensis* & *Lucensis*, & vna trans mare Adriaticum, *Ragusina* scilicet, in Dalmatia. Omnium vetustissima ac potentissima est *Veneta*: ponè sequitur *Genuensis*, quæ (vt & *Lucensis*) nominis Hispanici est studiosissima; vt è contra Veneti Gallis sunt addictissimi. *Ragusini*, moribus & lingua Italici similes, partim armis, partim annuâ pensione Turcis præstari solitâ, libertatem tuentur.

Luca.

Luca Episcopum habet Apostolicæ Sedis immediatè subiectum, qui in sacris ius habet Pallio vtendi.

Ragusin.

Ragusium, olim Epidaurus, iacet in Dalmatia, ex opposito Italiæ, & habet Archiepiscopum: cui suffraganei sunt Episcopi Stagnensis, & Tribuniensis, (quæ sunt opida eius-

eiusdem Reipublicæ) item Marcatensis, Ronenensis, Garzalenfis, Stephanensis, & Curzolenfis.

CAPVT XI.

ECCLESIASTICA APVD
Venetos gubernatio.

Sub ditione Reipublicæ Venetæ duo sunt Patriarchæ, Venetus, qui Gradensi successit, & Aquileiensis: item quatuor Archiepiscopi, Spalatensis, Iaderensis, Corcyrensis & Candiensis. Quot singulis Episcopi sint suffraganei, ex subiuncta syllabo patebit.

VENETVS PRIMVM EPISCO-
pus anno 772. ab Adriano Papa, post ab Eugenio IV. an. 1350. Patriarcha creatus.

Venetia. Huic sunt Episcopi
suffraganei,

Clodiensis.

Chioza, insula.

Torcellensis.

Torzello, insula.

AQVILEIENSIS PATRIAR-
cha, in opido Vtinenfi residet. *Aquilegia.*

Vdene. Huic subsunt,

Comensis in Ducatu Mediolanensi. *Como,*
Plinij vtriusque patria.

C 2

Vero-

Veronensis.	<i>Verona.</i>
Patauinus.	<i>Padoua.</i>
Vicetinus, vulgò Vicentinus.	<i>Vicenza.</i>
Taruisinus.	<i>Treuizi.</i>
Concordiensis, in portu Romatino res- dens. <i>Concordia</i> , Marchionatus spectat ad Principem Mirandulanum, gentis Picæ.	
Cenetensis.	<i>Zeneda.</i>
Feltrensis.	<i>Feltre.</i>
Bellunensis Episcop. & Comes.	<i>Ciuidal di Bellun.</i>
Polensis.	<i>Pola.</i>
Parentinus.	<i>Parento.</i>
Tergestinus.	<i>Trieste, gentis Austriacæ.</i>
Petinenfis.	<i>Petin.</i>
Iustinopolitanus, siue Capitis Istriae.	<i>Capo d' Istria.</i>
Æmonienfis, seu Ciuitatis Nouæ in Istria.	<i>Cittanoua.</i>
* Tridentinus, S. R. Imperij Princeps.	<i>Trento.</i>
* Mantuanus.	<i>Mantoua, Ducatus gentis Gonzagæ.</i>

SPALATENSIS ET SALONI-
tanus Archiepisc. Dalmatiæ & Croatiae
Primas. *Spalatro, Salona.*

Segniensis.	<i>Segna, gentis Austriacæ.</i>
Nonensis.	<i>Nona.</i>
Pharenfis, seu Farenfis.	<i>Faro, Lesina. Tra-</i>

Traguriensis. *Tran.*

Sanadriensis. *Sanadria.*

Scardonensis, sub ditione Turcarū. *Scardona.*

Tiniensis, seu Tininiensis, ibidem. *Tina.*

Sebenicensis per Bonifacium VIII. institutus, à quibusdam additur, & Alminiensis cum Spalatino Archiepisc. vnitus. *Almiza.*

IADERENSIS ARCHIEPISC.

Zara, insula Venetorum. Huic sunt suffraganei,

Arbensis. *Arbe*, insula Venetorum.

Veglanensis. *Veglia*, seu *Vegia*, insula eorumdem.

Ossaronensis. *Ossaro*, insula eorumdem.

CORCYRENSIS ARCHIEPISC.

Corfu, insula Venetorum. Huic subsunt Episcopi,

Cephaloniensis. *Cefalonia*, insula eorumdem in mari Ionio.

Zacynthi. *Zante*, insula eorumdem, ibidem.

CRETENSIS, seu CANDIENSIS

Archiepisc. in vrbe Candiensi residens.

Candia, insula Venetorum.

Huic parent,

Caneensis. *Canea.*

Rettimensis. *Rettimo.*

Siteensis, seu Sitthiensis. *Sittia.*

Hierapetrensis. *Hierapetra.*

C 3 *Che-*

Cheronesensis.	<i>Cheroneſſo.</i>
Mellipotamensis.	<i>Mellipotamo.</i>
Arcadiensis.	<i>Archadia.</i>
Cissamensis, seu Sicchimensis.	<i>Sicchimo.</i>

His adde Episcopatum Buduanensem, vulgò *Budoa*, Antibarensi olim Archiepisc. in Seruia, & Catharensi Barenfi Archiep. suffraganeum. Nonnulli adiungunt Curzulensem Episc. Ragusino Archiepisc. suffraganeum.

CAPVT XII.

DE CANDIA, CORCYRO, IADERA,
alijsq̄e insulis Venetorum.

Candia, olim Cræta, insula maris mediterranei, centum vrbibus quòdam claruit: vt prisci scriptores tradunt. Earum circiter quadraginta Plinij ætas nouit: hodie verò, vt Bellonius tradit, tres tantùm alicuius nominis habet, quæ sunt *Candia*, Venetorum colonia, vnde insulæ nomē, *Canea* & *Rettimum*. Tēpore Leonis Imp. XI fuere Episcopatus Cretēsi Archiep. subiecti, nimirum, Gortynius, Cnossius Arcadiæ, Cherronesi, Aulopotami, Agrij, Lampensis Cydoniæ, Hierapetræ (sic enim coniunctim legendam, non diuisim) Sitiæ & Ciseami. Hodie Candiensi Archiep. subsunt Episcopatus IX. nimirum Caneensis, Rettimensis, Sittiensis & Hierapetrensis vniti,
Cher-

Cheronefensis, Sicchimiensis, Arcadiensis,
& Mellipotamensis: vt ex litteris Alexandri
Turriani, Sittiensis & Hierapetrensis Epi-
scopi didicimus. Insulam porrò, quæ tota
Venetis hodie paret, egregiè Bellonius libr.
I. Observationum cap. 4. & seqq. descripsit.

Parent item Venetis Corcyrus, Iadera,
Cephalonia, Zacynthus, & aliæ Ionij atque
Adriatici maris insulæ: de quarum Episco-
pis superiore capite egimus.

CAPVT XIII.

DE REPUBLICA

Genuensi.

GENUA Liguriæ caput, emporium no-
bilissimum, ad mare Mediterraneum,
Respublica præpotens, aliquando ad
Tanaim vsque imperij sui fines produxit.
Nam olim Theodosiam, vulgò *Cassam*, Cy-
prum, Lesbum, & Chium insulas, item que
Peram urbem Thraciæ, ex opposito Con-
stantinopoleos sitam, possedit. Hodie toti
ferè Liguriæ & Corsicæ insulæ imperat. Ar-
chiepiscopatum an. 1130. aut 1132. Innocen-
tius II. constituit. De rebus Genuensium
scripsere Augustinus Iustinianus, Barth.
Facijs, Iac. Bracellius, Iacobus à Vora-
gine, Paulus Guterianus, Petrus Bizarus,
& omnium elegantissimè Vbertus Fo-
lieta. Genuenses mercaturâ & nego-

tiationibus potentissimi, per omnes ferè orbis prouincias, magnum sibi nomen ac diuitias compararunt. Genuensi Archiepiscopo suffraganei sunt Episcopi,

Albingaunensis, per Alexandrum III. anno 1179. *Albenga.*

Bobienfis, in Ducatu Mediolanensi, circa annum 1132. *Bob.*

Brumacensis. *Brignale.*

Naulensis, per Innocentium III. *Noli.*

§ Marianensis, in Corsica insula. *Mariana.*

∫ Acciensis, ibidem. *Accia.*

Nebienfis. *Nebio.*

Ceterum sub ditione Genuensi in vniuersum XIII. hodie diœceses existunt, Genuensis, Albingaunensis, Brumacensis, Naulensis, Sauonensis, Intimeliensis, Sarzanensis, Marianensis, Acciensis, Nebienfis, Aleriensis, Sagonensis & Adiaciensis. Ex his sex posteriores sunt in Corsicula insula: Sauonensis autem, & Intimeliensis ad prouinciam sacram Mediolanensem pertinent: Sarzanensis verò ad Florentinam spectare solet, hodie exempta, vt volunt.

** **
**

CAPVT XIV.

DE REGNO CORSICAE.

CORSICA Insula maris Ligustici, Regio titulo illustris spectat ad Rempub. Genuensem. Iuxta Philippum Ferrarium, in Notis ad Martyrologium Romanum, sunt in ea hodie sedes quinque Episcopales, *Mariana, Aleria, Nebium, Sagona & Adiacium*, omnes solo æquatae, præter Adiacium. Præfectus insulæ residet Bastiæ, quæ vrbs munita egregiè est; vt & fanum S. Florentij, Caluia, & Bonifacium. Ita Ferrarius. Alij dicunt hodie sex Episcopos in Corsica numerari, Marianensem, Nebiensem, & Acciensè, qui Archiepiscopo Genuensi; Aleriensè, Sagonensem & Adiaciensem, qui Archiepiscopo Pisano sunt suffraganei. Vtramque opinionem faciliè est conciliare: eò quòd Acciensis sedes, à Ferrario omissa, sit vnita cum Marianensi: vt vir eruditus me monuit.

CAPVT XV.

DE MELITA INSVLA.

MELITA, insula maris Siculi, naufragio D. Pauli nota, sedes est E-

C 5

qui-

quitum Ioannitarum seu Rhodiorum: de quibus vide Origines nostras Equestres. In insula vrbs est, quæ Episcopum habet, Panormitano in Sicilia Archiepiscopo suffraganeum.

In eadem vrbe Societas Iesu insigne possidet Collegium.

Melitenses porrò Equites perpetuum contra Turcas bellum alunt, & triremibus aliquot egregè instructis Christiani nominis hostes assiduè laceffunt. De rebus præclarè gestis per Ioannitas, insigne volumen post alios annis superioribus Bosius publicauit.

CAPVT XVI.

HISPANIARVM STATVS.

Hispania prima à Romanis tēata quidem, sed vltima prouinciarum subacta, eisdem vsque ad annum salutis quadringentesimum decimum paruit. Quo tēpore, cum Imperiū iam declinaret, VVandali, Sueui, & Alani, à Gothis ex Gallia pulsī, montes Pyrenæos transierunt, & Hispaniam Romanis ereptam multis annis tenuerunt. Sed Gothi à Francis ex Gallia eiekti, vicissim VVádalos & Alanos eiecerūt, Sueuos autem ad interneccionem ceciderunt.

Hispania itaque longo tempore Gothis paruit, à quibus hodieque præcipuæ inter
Hispa-

Hispanos nobilium familię Originem suam repetunt. Tandem à Saracenis, fretum Herculeum transgressis, miserabili casu occupata est anno Christi 720. Iuliano Comite Beticam, cui præfectus erat, prodente, vt 720. iniuriam violatâ filia à Roderico Rege acceptam vlcisceretur.

Gothi qui superfuerunt, cum in Asturū, Cantabrorum & Gallæcorum montes se recepissent, paulatim amissas regiones atque vrbes recuperare ceperūt: & postremò cum Maurorū res vix Beticę finibus cōtinerentur, à Ferdinando Magno Rege Catholico victi, atq; vniuersâ Hispaniâ an 1592. expulsi sunt. Quo quidem anno, & Orbem Nouū 1592. Hispanis Christophorus Colūbus aperuit: ex quo infinitæ opes ac thesauri in Hispaniam sunt aduecti.

Auxerunt & Hispanorū potentiam, tot regnorum ac prouinciarum hæreditates, in Ferdinando Aragonio, & Isabella Castellana, iteque in Philippo I. Austriaco, & Ioāna Aragonia, coniunctæ. Nam Philippo natus Carolus, post Imperator eo nomine Quintus, à patre Austriacarū ac Belgicarū prouinciarū; à matre verò Hispaniæ, maioris Italiæ partis, & Indiæ Occidentalis seu Orbis Noui hæreditatem accepit.

Hispaniæ reliquæ Lusitaniam, & Indiæ Occidentali Orientalem Philippus II. Rex Catho-

Catho-

Catholicus, Caroli filius, adiecit. Quæ regna vniuersa, tot locorum interuallis disita, feliciter hodie Philippus III. Rex omnium verè maximus possidet. Vt inter vniuersas Regum Principumque orbis terræ familias, Austriaca omnium potentissima meritò sit censenda.

Et verò cum Euangelicam Christi doctrinam in omnes terras, ante sæculorum consummationem, diffundi oporteat, Deus ad hoc potentiæ culmen Austriacos Principes euexit, & in Hispania, vltima Europæ ad Occidentem prouincia, noui velut Imperij sedem collocavit; vt essent, qui tam longinquas ac difficiles nauigationes, ad Antipodas, & alio sole calentes Indos, suis opibus ac viribus freti, commodiùs diffunderent.

CAPVT XVII.

S E R I E S E P I S C O P A T V V M H I S P A N I A E vniuersæ.

IN Hispaniarum regnis, XI. hodie sedes Metropolitanæ numerantur, Tolitana, Burgenfis, Compostellana, Hispalensis, Granatensis, Cæsaraugustana, Tarraconensis, Valentina, Bracarenfis, Orlisiponenfis, & Eborenfis.

T O -

TOLETANO ARCHIEPISC.
& Hispaniarum Primate, Episcopi
suffraganei sunt,

Cordubensis.	<i>Cordoua.</i>
Segouiensis.	<i>Segouia.</i>
Conchensis.	<i>Cuenca.</i>
Seguntinus.	<i>Siquenza, Academia.</i>
Giennensis.	<i>Iaen.</i>
Carthaginensis seu Murciensis.	<i>Cartagena, Murcia.</i>
Vxamensis, seu Oxomensis.	<i>Osma.</i>
Vallisoletanus anno 1595. per Clementem VIII. institutus.	<i>Valladolid, Academia.</i>

BVRGENSI ARCHIEPISCO-
po in Castella veteri, per Grego-
rium XIII. instituto, *Burgis.*
subfunt,

Pompelouensis. *Pamploua*, regni Nauarræ
caput.
Calagurritanus ad Ebrum fl. *Calahorra.*
Palentinus Episcop. & Comes Perniæ. *Pa-
lencia.*

COM-

Santiago. COMPOSTELLANO ARCHIEPISC. in Galæcia, per Calixtum II. an. 1124. constituto, suffragantur Episcop,

Salmanticensis. *Salamanca*, Academia anno 1240. instituta.

Abulensis. *Auila*, patria B. Terefię Virg.

Placentinus. *Plazencia.*

Lucensis *Lugo.*

Asturicensis. *Astorga.*

Zamorensis, per Calixtum I I. circa annum 1119. *Zamora.*

Auriensis siue Orensis. *Orense.*

Tudensis. *Tuy.*

Pacensis. *Badaios.*

Mindoniensis. *Mondonedo.*

Cauria. *Coria*, Marchionatus gentis Tolentanę.

Ciuitatis Roderici. *Ciudad Rodrigo.*

* Legionensis, exemptus. *Leon.*

* Ouetensis, olim ius metropolitanum habuit. *Ouiedo.*

Senilla. HISPALENSI ARCHIEPISC. in Bętica, subiecti sunt Episcopi,

Guadicensis olim Accitanus. *Guadix.*

Gadi-

Gaditanus. *Cadiz peninsula.*
 Canariensis. *Canarias islas.*

GRANATENSI ARCHIEPISC. *Granada.*
 per Alexandrum VI. instituto,
 subsunt Episcopi,

Malacitanus. *Malaga.*
 Almeriensis. *Almeria.*

CAESARAUGVSTANO AR- *Caragoza.*
 chiepiscopo in Aragonia, per Ioan-
 nem XXII. anno 1316. creato,
 suffraganei sunt,

Oscensis. *Huesca, Academia vetustissima.*
 Iacensis circa annum 1009. *Iaca.*
 Barbastrensis circa annum 1102. *Barbastro.*
 Turiasonensis. *Tarazona.*
 Terulensis. *Teroel.*
 Albarracinensis. *Albarazin.*

TARRACONENSI ARCHIEP. *Tarrago-*
 in Catalonia, suffragantur Epi- *na.*
 scopi,

Dertusanus. *Tortosa.*
 Ilerdensis. *Lerida, Academia.*
 Barcinonensis. *Barcelona, Academia.*
 Vicensis siue Ausonensis, *Vich.*
 Gerun-

Gerundenfis.	<i>Girona.</i>
Vrgellenfis (fiue Vrgelitanus).	<i>Vrgel.</i>
Elnenfis fiue Helenenfis.	<i>Elna.</i>
Celfonenfis.	<i>Solſona.</i>
Perpinianenfis, per Paulum V.	<i>Perpinian.</i>

Valencia. VALENTINO ARCHIEPISCO-
po, per Innocentium VIII. Anno
designato, ſubſunt,

Segobricenfis.	<i>Segorúe.</i>
Oriolanus, per Iulium II. anno 1513.	<i>Ori- buela.</i>
Maioricenfis, circa annum 1230.	<i>Mallorca inſula.</i>

Braga. BRACARENſI ARCHIEP. IN
Luſitania, ſuffraganei ſunt,

Portuenfis ſeu Portucalenfis.	<i>Porto.</i>
Viſeenfis.	<i>Viſeo.</i>
Guardienfis, olim Igæditanus.	<i>Guardia.</i>
Lamecenfis.	<i>Lamego.</i>
Mirandenfis, per Paulum III.	<i>Miranda.</i>
Lerienfis, per Paulum III.	<i>Leyra.</i>

Lisbona. OLISIPONENſI ARCHIEPIS-
copo, per Bonifacium IX. anno 1390.
conſtituto, ſubſunt Epi-
ſcopi,

Conim-

Conimbricensis Episcopus & Comes Arganilij. *Coymbra*, Academia, anno 1557. instituta.

Portalegrensis per Paulum III. *Portalegre*.
Septentris in Africa. *Ceuta*.

Maderensis siue Funchalensis. *Funchal* in insula Madera.

Tercerensis siue Angrensis. *Angra* in insula Tercera.

Congensis in regno & vrbe Congo, ad oram Africae. *Congo*.

Capitis viridis, in insula & vrbe S. Iacobi. *Cabo Verde*, *Sant Yago*.

S. Thomæ, in insula & vrbe S. Thomæ, sub linea AEquinoctiali, ex opposito Guineæ. *San Thomè*.

Brafilienfis, in vrbe S. Saluatoris, ad Bahiam omnium Sanctorum. *Brafil*, *Baya de todos Santos*.

EBORENSI ARCHIEPISCOPO
per Paulum III. an. 1540. creato, sub-
sunt Episcopi,

Siluenfis siue Algarbientis, in vrbe Pharo. *Silues*, *Faro*.

Albenfis. *Etuas*.

Tingenfis seu Tingitanus in Africa cū Septentris vnitus. *Tanger*.

Ceterum an. 1523. Hadrianus VI. Papa,
D natio

natione Belga, Regibus Hispaniæ fecit potestatem legendi Episcopos ac præsentandi: vt Ioannes Mariana tradit in Auctario suo ad Hispaniæ historiam.

CAPVT XVIII.

DE ORDINVM MILITARIVM
apud Hispanos occasione & successu.

EO tempore, quo Hispania, maxima ex parte, erat sub Arabum potestate & imperio cõstituta, cùm esset perpetuū inter illos & Christianos bellum, sine vllō firmo & stabili induciarum fœdere, fuerūt quidam viri nobiles, non magis virtute, quàm religione præcellentes, qui vouebant se pro Christi gloria, quamdiu vires suppetent, summa contentione pugnatos. Quod vt multò alacrius facerent, & vt commodius ad cœlum viam munirent, à nuptijs abstinebant. Horum vita partim in religionis studio, partim in armorum exercitatione consumebatur. Tantusq̃ue erat in illis ardor animorū, vt eos beatissimos iudicarent, qui in bellis pro defensione Reipub. & Christi sanctissima religione susceptis occumberent. Horum exemplum cùm multi sequerentur, fuerunt varij militares
 Ord-

LIBER I. CAPVT XVIII. 51

Ordines instituti, à Regibus multis beneficijs ornati, & à Põtificibus Maximis approbati: ex quibus multi viri prodiere, quorũ virtute Mauri sæpissimè cum magna Christiani nominis gloria, fusi fugatiq̃e sunt. Erant autem omnes signo Crucis, rubro aut viridi, vestibus assuto, secundùm pectus insigniti.

Ex his fuere militares Ordines *S. Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ, Christi, Auisi,* & alij: de quibus fusè egimus libello peculiari.

Ceterùm Hadrianus VI. Papa anno 1523. concessit, vt trium Ordinum equestrium, videlicet *S. Iacobi, Alcantaræ & Calatrauæ,* Præfectura, ab alijs Pontificibus concessa, deinceps Castellæ Regibus propria perpetuaq̃e esset.

CAPVT XIX.

COLLEGIA SOCIETATIS IESV
in Hispania.

IN vniuersis Hispaniarum regnis Societas Iesu quinq; Prouincias habet, quas vnà cum singularum Collegijs operæ prætium hîc fuerit ob oculos ponere, quòd ex ijs potissimùm desumpti fuerint, hodieq̃e desumantur præcones Euangelici, ad Christi doctrinam, per vtramq; Indiam, longè lateq; disseminandam.

D 2 PRO,

PROVINCIA TOLETANA

Toleti	{ Domus Professa. Coll. Toletanum. }	Toledo.
Madrid	{ Coll. Madritanum. Domus Probation. }	Madrid.
Collegium Complutense.		Alcala.
Collegium Ocaniense.		Ocaña.
Collegium Placentinum.		Plasencia.
Collegium Conchense.		Cuenca.
Collegium Belmontense.		Belmonte.
Collegium Murcianum.		Murcia.
Collegium Carauacense.		Carauaca.
Collegium Seguritanum.		Segura.
Collegium Huetense.		Huete.
Collegium Talabricense.		Talauera.
Collegium Oropesano.		Oropesa.
Dom. Probationis Villaregiensis.		Villarejo.
Collegium Almagrense.		Almagro.
Collegium S. Clementis.		S. Clemente.
Collegium Almonozilense.		Almonozil.
Residentia Naualcarnerensis.		Naualcarnero.
Residentia Iesu Montani.		Iesus del monte.

Sunt in hac Prouincia Socij 570.

** **
**

PRO.

PROVINCIA CASTELLANA.

	Domus Professa.	} Val-
Vallisoleti	{ Colleg. Vallisoletan.	{ lado-
	{ Colleg. Anglicanum.	{ lid.
Salman-	{ Colleg. Salamanticense.	{ Sala-
ticae	{ Colleg. Hybernorum.	{ manca.
Collegium Burgense.		Burgos.
Collegium Metinense.		Medina.
Dom. Probat. Villagarcienfis.		Villagarcia.
Collegium Segobiense.		Segouia.
Collegium Abulense.		Auila.
Collegium Palentinum.		Palencia.
Compo-	{ Col. Compostellanum.	{ Sant
stellæ	{ Colleg. Hybernorum.	{ Yago.
Collegium Pampilonense.		Pamplona.
Collegium Legionense.		Leon.
Collegium Lucroniense.		Logroño.
Collegium Ouetense.		Ouiedo.
Collegium Numantinum.		Soria.
Collegium Santanderense.		Santander.
Collegium Montis regalis.		Monterey.
Collegium Monfortense.		Monforte.
Collegium Areualense.		Areualo.
Collegium Vergarense.		Vergara.
Collegium Tudelanum.		Tudela.
Collegium Bilbaense.		Bilbao.
Collegium Bellimarense.		Bellimar.
Colleg. Vil. Fran. Gal.		Villa Franca de Galitia.

Residentia Azcoitana. *Azcoitia.**Sunt in hac Prouincia Socij 613.*

PROVINCIA ARAGONENSIS.

Valentiæ { Domus Professa. } *Valencia.*
                  { Coll. Valentinum. }Collegium Barcinonense. *Barcelona.*Collegium Cæsaraugustanum. *Caragoça.*Collegium Majoricense. *Mallorca.*Collegium Gerundense. *Girona.*Collegium Gandiense. *Gandia.*Collegium Bilbilitanum. *Calatayud.*Collegium Tarasonense. *Taragona.*Collegium Vrgellense. *Vrgel.*Collegium Olcanum. *Huesca.*Dom. Probationis Tarracon. *Tarragona.*Collegium Ilerdense. *Lerida.*Collegium Perpinianense. *Perpiñan.**Sunt in hac Prouincia Socij 390.*

PROVINCIA BAETICA.

                  { Domus Professa. }
                  { Colleg. Hispalense. }
Hispali { Domus Probation. } *Sevilla.*
                  { Colleg. Anglicanum. }
                  { Colleg. Studia repet. }Collegium Triguerense. *Trigueros.*Collegium Gaditanum. *Cadiz.**Col.*

Collegium Marcenense.	Marchena.
Collegium Cordubense.	Cordoua.
Collegium Granatense.	Granada.
Baezæ { Colleg. Baezanum. }	Baeca.
{ Dom. Probationis. }	
Collegium Malacense.	Malaga.
Collegium Xerense.	Xerez.
Collegium Cazorlanum.	Caçorla
Collegium Vbedanum.	Vbeda.
Collegium Astigitanum.	Ezija.
Collegium Guadixense.	Guadix.
Collegium Frexenale.	Freienal.
Collegium Montellanum.	Montilla.
Collegium Antiqueranum.	Antequera.
Collegium Ossunense.	Ossuna.
Collegium Anduxarense.	Anduxar.
Residentia Giennensis.	Iaen.

Sunt in hac Prouincia Socij 600.

PROVINCIA LVSITANIAE.

Olisipone { Domus Professa. }	} Lisboa.
{ Colleg. S. Antonij. }	
{ Domus Probat. }	
Collegium Conimbricense.	Coimbra.
Collegium Eborense.	Euora.
Collegium Portuense.	Porto.
Collegium Bracarense.	Braga.
Collegium Brigantinum.	Braganza.
Collegium Pharense.	Pharo.
	Dom.

56 DE STATV RELIG. CHRIST.

Dom. Professa Villauicosæ.	Villauicosæ.
Collegium Portalegrense.	Portalegre.
Collegium Funchalense.	Madeira.
Collegium Angrense.	Angra.
Collegium S. Michaelis.	San Miguel.
Residentia S. Felicis.	San Fins.
Residentia Canalis.	Canal.
Domus in Regno Angolæ.	Angola.
Resid. in Insulis Hesperidum.	Cabo Verde.

Sunt in hac Prouincia Socij 680.

CAPVT XX.

DE BALEARIBVS INSVLIS, IN
mari Mediterraneo.

BAleares insulæ, hodie *Maiorica* & *Minorica*, Mauris an. 1229. ereptæ, Regi Catholico parent. In *Maiorica* est vrbs eiusdem nominis, cui datus est Episcopus ijsdem temporibus. Fuit ea Raimundi Lulli patria, qui à Mauris in Africa an. 1301. ob religionem cæsus, atque in vrbem patriam relatus, magnam à populis habet venerationem. In Academia *Maioricensi*, item que *Barcinonensi* libri eiusdem Lulli hodieq; explicantur. *Marianam rerum Hisp.* lib. 15. cap. 4. & lib. 12. cap. 14. consule.

In vrbe *Maiorica* Iacobus Rex, insulæ victor, in signe XXX. *Canonicorum Collegium*, in honorem *Deiparæ* fundauit, ibidem conditus.

CA

CAPVT XXI.

CANARIAE, HESPERIDES, ET
Azores insula, in Oceano.

CAnaria, vna ex Fortunatis insulis, *Canaria.*
 Ptolemæo & Plinio, libr. 6. cap. 32. nota, sic dicta est à magnorum canum multitudine ingenti. Hodie omnes illæ insulæ, quas veteres Fortunatas dixerunt, vno nomine Canariæ dicuntur. Patrum memoriâ, Melchior Canus harum insularum Antistes fuit, libro de locis Theologicis conscripto celebris. Primum Canariensibus Episcopum nomine Alfonsum Berramed'ũ, ex ordine Minorum, anno 1404. Benedictus XIII. dedit: estque Valentino Archiepiscopo suffraganeus. Iacent autem Canariæ insulæ, numero septem, in mari Atlantico, ab occasu ad ortum, ordine porrectæ, à media cœli linea septimo & vicesimo gradu distantes, à Castellanis circa annum 1346. detectæ. Quæ maxima est, Canaria vocatur, inde ceteris eadem facta appellatio.

Hesperides insulæ, vulgò *Capitis Viridis*, à Lusitanis detectæ, habent Episcopum in insula & vrbe S. Iacobi residentem, Olisiponensi Archiepisc. suffraganeum: habent item Collegium Soc. I. E. S. V. ibidem.

D S

Azo-

Azores.

Azores insulæ, à Flandris primùm detestæ, ind. que *Flandrica* sunt nuncupatæ, post à Lusitanis occupatæ. Ex ijs vna vocatur *Tertia*, vulgò *Tercera*: in cuius vrbe Angra residet Episcopus, Olisiponensi Archiepisc. suffraganeus. In eadem vrbe Societas IESV Collegium habet, & alterum in S. Michaelis insula vicina.

Madera.

Haud procul à Canarijs insulis iacet insula Madera, à Lusitanis pariter occupata & inhabitata: in cuius opido Funchalensi itidem Episcopus residet, Olisiponensi Archiepisc. suffraganeus, habetque Societas IESV Collegium ibidem.

CAPVT XXII.

REGNI GALLIARVM STATVS.

PVLsis è Gallia Romanis, fugatisque Gothis & alijs barbaris, Franci, Sicamborum ad Rhenum proles, florentissimum in ea regnum condiderunt. Primus ex Francorum Regibus *Clodoueus*, cum ad Tolbiacum (vicus est in finibus Agrippinensium, *Zulpich* hodie) insignem contra Alemános victoriam obtinuisset, Christi sacra amplexus, & à S. Remigio Rhemorú Archiepiscopo fonte salutifero est ablutus.

Ab eo tempore status Galliarum mansit
monar-

monarchicus: quæ forma regiminis optima censetur. Rex autem in Gallia nascitur, non suffragijs designatur, vt in Polonia, & alibi. Ad regni successionem non nisi sexus masculinus admittitur; sceminis prorsus exclusis, iuxta legem Salicam, vt perhibent.

De Rege Galliarum duo memoranda, Villanouanus, Massonus, & alij rerum Gallicarum scriptores tradunt: prius, in Ecclesia Rhemeni vasculum esse (*Ampullam sacram* vulgò nuncupant) chrismate perenni redundans, ad Regis vnctionem, tempore Clodouei I. Regis Christiani, cœlitùs demissum: alterum, strumas, seu scrofulas à Rege ipso curari solo contactu.

Regem, in regni possessionem, mittendi ius esse solet penes XII. *Pares Franciæ*, quorum sex *Ecclesiastici*, & totidem vulgò *Laici* nuncupantur.

ECCLASIATICI PARES Franciæ,

Remensis Archiepiscopus	} Duces.
Laudunensis Episcopus	
Lingonensis Episcopus	
Catalaunensis Episcopus	} Comites.
Nouiomensis Episcopus	
Bellouacensis Episcopus	

LAICI

L A I C I P A R E S
Franciæ.

Burgundiæ	}	Duces.
Normanniæ		
Aquitaniæ		
Flandriæ	}	Comites.
Campaniæ		
Tolosa		

Ad Remensem Archiepiscop. spectat ius Regem inungendi: qui, cum alijs Ecclesiasticis, hodie que perstat. Laici esse desierunt, adiectis regno Gallico ipsorum Principatibus; Flandriâ tamen exceptâ, quam, post captum ad Ticinum Regem Franciscum, Carolus V. Imperator, Flandriæque Comes, ditioni Francicæ & prouocationibus, ad curiam Parisiensem deferri solitis, prorsus exemit.

C A P V T XXIII.

C A T A L O G V S E P I S C O P A T V V M
regni Gallie.

IN Gallia, quâ Francia est, & Regi Christianissimo paret, numerantur diœceses centum & septemdecim: in quibus sunt CIII. Episcopatus, & XIV. Archiepiscopatus. Res tota fiet clarior, syllabo seu tabulâ ante oculos positâ.

LVGDV-

LVGDVNENSIS ARCHIEPIS.

& Primas, ad Rhodanum fluuium. *Lion.*Huic suffraganei sunt Epif-
copi IV.Augustodunensis, seu Eduensis. *Austun.*

Lingonensis Episcop. & Dux par Franciæ.

Langres.

Matifconensis.

Mafcon.

Cabillonensis.

Challon sur Saone.

ROTOMAGENSI ARCHIEP.

in Normannia, ad Sequanam fl. *Rouen.*

suffraganei sunt,

Baiocensis.

Baioux.

Abrincantensis.

Auranches.

Ebroicensis.

Eureux.

Saiensis, vulgò Sagiensis.

Sais, Sees.

Lexouiensis Episcop. & Comes.

Lizieux.

Constantiensis.

Constances.

TVRONENSIS ARCHIEPIS.

ad Ligerim fl. *Tours.*Huic subsunt Epi-
scopi,

Cenomanensis.

*Mans.*Redonensis. *Renes,* sedes Parlamenti Bri-
tanniæ.*Ande-*

62 DE STATV RELIG. CHRIST.

Andegauensis. *Angiers, Academia, & Ducatus tertio geniti Regis Franciæ.*

Nannetensis ad ostium Ligeris. *Nantes, Academia.*

Curofopitensis. *Cournouaille.*

Venetensis. *Vannes.*

Leonensis. *Leon, Principatus.*

Trecorensis, seu Tricoriensis. *Triquier.*

Briocensis. *Sainct Brieu.*

Maclouiensis. *Sainct Malo.*

* Dolensis, habet ius Pallij. *Dol.*

SENONENSIS ARCHIEPISC.

Sens. Suffragantur huic,

Carnutensis. *Chartres.*

Autisiodorensis. *Auxerre.*

Trecensis. *Trois.*

Aurelianensis ad Ligerim fl. *Orleans, Academia, & Ducatus: secundogeniti Regis Galliæ.*

Parisiensis ad Sequanam. *Paris, Academia vetustissima & Sedes Regum ac Parlamenti.*

Meldensis. *Meaux.*

Niuernensis. *Neuers, Ducatus gentis Gonzagæ.*

REMENSIS ARCHIEPISC.

& Dux, primus Pars Franciæ. Reims en Champaigne. Huic parent Episc.

Suessionensis. *Soissons, Comitatus gentis Borboniæ. Cata-*

Catalaunensis Episc. & Comes Par Franciæ.
Challon.

Laudunensis Episcop. & Dux Par Franciæ.
Laon.

Siluanectensis. *Senlis.*

Bellouacensis Episc. & Comes Par Franciæ.
Beauvais.

Ambianensis in Picardia. *Amiens.*

Nouiomensis Episc. & Comes Par Franciæ.
Noyon.

Boloniensis. *Bouloigne sur mer.*

BITVRICENSIS ARCHIEPIS.

& Patriarcha, Aquitaniæ Primas.

*Bourges, Academia. Huic
sunt suffraganei,*

Claromontensis. *Clermont en Auvergne.*

Rutenensis. *Rodes.*

Albigensis, siue Albiensis Episc & Domi-
nus. *Alby en Languedoc.*

Cadurcensis Episc. Baro & Comes per Io-
annem XXII. *Caors en Quercy.*

Lemouicensis. *Limoges.*

Mimatensis. *Mende.*

Aniciensis, seu Podiensis. *Le Puy en Velay.*

Castrensis, per Ioannem XXII. *Castres.*

Vabrincensis, per eundem. *Vabres.*

Tutelensis, per eundem. *Tulle.*

S. Flori, per eundem. *S. Flour.*

BVR-

BVRDIGALENSIS ARCHIEP.
ad Garumnam fl. *Bordeaux.*

Aginnensis.	<i>Agen.</i>
Engolismensis.	<i>Engoulesme.</i>
Santonensis.	<i>Santonge, Saintes.</i>
Pictaensis.	<i>Poitiers, Academia.</i>
Petracoricensis.	<i>Perigeux.</i>
Condomiensis, per Ioannem XXII.	<i>Condom.</i>
Malleacensis, per eundem.	<i>Maillezais.</i>
Lucionensis, per eundem.	<i>Luzon.</i>
Sarlatensis, per eundem.	<i>Sarlat.</i>

A V S C E N S I S A R C H I E P I S C.
Auch.

Aquensis.	<i>Aqs.</i>
Lectorensis.	<i>Letoure.</i>
Conuenensis.	<i>S. Bertrand de Comenge.</i>
Conseranensis.	<i>S. Legier de Conserans.</i>
Aturensis.	<i>Aire.</i>
Vasatensis.	<i>Basas.</i>
Tarbiensis.	<i>Tarbe de Bigorre.</i>
Oleronensis, in Benearnia.	<i>Oleron en Bearn.</i>
Lascariensis, ibidem.	<i>Lescar.</i>
Baionensis.	<i>Baionne.</i>

NARBONENSIS ARCHIEPIS.
Narbonne.

Biterensis.	<i>Beziers.</i>
	<i>Agas.</i>

Agathensis. *Agde.*
 Carcaffonenfis. *Carcaffone.*
 Nemaufenfis. *Nifmes, Academia.*
 Luteufenfis, per Ioannem XXII. *Lodeue.*
 S. Pontij Tomeriarum. *S. Pont de Tomiers.*
 Alectenfis, per Ioannem XXII. *Alet.*
 Magalonenfis olim, nunc Montis Peffulani.
Maguelone, Montpellier, Academia.
 Vceticenfis. *Vzes.*

AQVENSIS ARCHIEPISCOP.
Aix en Prouence.

Reienfis. *Ries.*
 Aptenfis. *Apt.*
 Foro-Iulienfis Epifcopus & Dominus.
Freius.
 Vapincenfis. *Gap.*
 Ciftaricenfis, feu Cefteronenfis. *Cifteron.*

VIENNENSIS ARCHIEPIS.
Vienne.

Geneufenfis, in Sabaudia opido Aneffiaco
 nunc refidet. *Geneue. Aneffy.*
 Gratianopolitanus Epifcopus & Princeps.
Grenoble.
 Viuarienfis. *Vuiers.*
 § Dienfis, feu Deenfis. *Die.*
 { Valentinus Epifcop. & Comes. *Valence.*
 E *Mau-*

66 DE STATV RELIG. CHRIST.
Maurianensis, in ditione Ducis Sabaudia.
S. Iean de Maurienne.

EBRODVNENSIS ARCHIEP.
Embrun.

Diniensis.	<i>Digne.</i>
Grassensis.	<i>Grasse.</i>
Venciensis.	<i>Vence.</i>
Senetensis.	<i>Senex.</i>
Glandeuensis.	<i>Glandeuex.</i>
Nicæensis, in ditione Sabaudia.	<i>Nice.</i>

ARELATENSIS ARCHIEPIS.
Arles.

Massiliensis ad mare Mediterraneum.
Marseille.

Tricastinensis.	<i>S. Paul de Tricastin.</i>
Tolonensis.	<i>Tolon.</i>

Arausionensis. *Orange*, Principatus gentis
Nassauia, Academia, & sedes Parlamenti.

TOLOSANVS ARCHIEPISC.
per Ioannem XXII. ann. 1316.
Tolose, Academia.

Apamiensis, per Bonifacium VIII. an. 1296.
Pasmies.

Montis Albani, per Ioan. XXII. *Montauban.*
Mira.

Mirapicensis, per eundem.	Mirepoix.
Vaurensis, per eundem.	La Vaur.
Riuensis, per eundem.	Rieux.
Lombariensis, per eundem.	Lombes.
S. Papuli, per eundem.	S. Papoul.

Ceterum ex Episcopatibus hactenus commemoratis quatuor, nimirum *Maurianensis*, *Geneuensis*, *Nicaensis* & *Arausionensis* non pertinent ad ditionem Regis Galliae. Quorum loco adde *Metensem*, *Tullensem*, *Viridunensem* & *Bellicensem* Episcopatus: & reperies sub ditione Regis Franciae Episcopatus centum & tres, Archiepiscopatus autem quattuordecim, ut supra diximus. Quae quidem dioeceses omnes per Praefules Catholicos reguntur atque administrantur.

Episcopos porro nominandi ius primus Rex Franciscus à Leone X. obtinuit: ut ex Concordatis à Concil. Lateranensi approbatis constat, quae idem Rex an. 1617. acceptavit. Nam Christi Vicarijs (qui moderandis & dispensandis Ecclesiae thesauris sunt praepositi) licet in potestatis suae partem aliquos, puta Reges bene de Ecclesia meritos, adoptare. Vide Richeomum contra Actiones Forenses Seruini cap. 15.

** **
- **

E 2

CA

CAPVT XXIV.

DE RELIGIOSIS IN
*Gallia ordinibus, itemque mi-
litaribus.*

IN orbe Christiano non est regnum, quod plura, eaque illustria suo ambitu contineat Archiccenobia, seu Ordinum ac Congregationum religiosarum capita: quæ Galli *Chefs d'ordres* nuncupant. Sunt in his Cluniacum, Grandis Mons, Cartusia Maior, Cistercium, Vallis Caulium, Præmonstratum, Ceruus Frigidus, Vallis Scholarium, & fons Ebraldi.

Cluniacensem ordinem ac monasterium, in diœcesi Matisconensi, an. 910. fundavit B. Beruo Abbas, opibus Guilielmi Aquitanie Ducis.

Grandem Montem in diœcesi Lemouicensi fundavit S. Stephanus, qui an. 1126. vivere desijt.

Cartusia Maior, in diœcesi Gratianopolitana an. 1084. excitata est à S. Brunone Coloniensi.

Cistercium in diœcesi Cabilonensi an. 1098. instituit S. Robertus Abbas Molifmensis: & ordinem mirificè propagavit S. Bernardus Abbas Clare Vallis.

Anno

*Anno milleno centeno bis quoque deno,
Sub Patre Roberto cœpit Cistercius ordo.*

Præmonstratum in diœcesi Laudunensi
condidit S. Norbertus ciuis & Canonicus
Xantensis, quod est opidum Ducatus Cliuiæ
& diœcesis Coloniensis.

*Anno milleno centeno bis quoque deno,
Sub Patre Norberto fundatur candidus
ordo.*

Monasterium Cerui frigidi, in diœcesi Mel-
denfi, quod est caput ordinis S. Trinitatis de
Redemptione captiuorum, an. 1136. excita-
uit B. Ioannes Matha, Doctor Theologus
Parisiensis, qui an. 1213. Romæ obiit, in mon-
te Cœlio conditus.

*Milleno ducenteno quarto quoque dempto,
In Ceruo Gelido Triadis fit primitus ordo.*

Inscriptio sepulcralis B. Ioannis Mathæ, que
hodie que legitur Romæ, exordia ordinis
refert ad an. 1136.

Vallis Scholarium, in Campania regni
Galliæ prouincia, fundatorem agnoscit B.
Guilielmum natione Anglum, qui Parisijs
antea Scholaris fuerat. Ordinem an. 1218.
sub regula S. Augustini confirmauit Hono-
rius III. Papa.

Fons Ebraldi, in diœcesi Pictauiensi, sub regula S. Benedicti, fundatur à B. Roberto Blefelio Parisiensi, qui an. III7. viuere desijt: teste Baronio in Annalibus.

Ordo Hospitaliariorum S. Antonij, fundatus est à Gastone viro nobili, eiusque filio Girondo, circa an. II21. apud Motam diœcesis Viennensis in Gallia opidum, quod hodie S. Antonij dicitur, à corpore S. Antonij eò allati ex vrbe Constantinopolitana per Iocelinum, castri Albenciani & Motæ dominum. Caput ordinis est Antoniana apud Motenses Abbatia, quam Bonifacius VIII. an. 1297. ex Prioratu ad dignitatem Abbatialem euexit, amotis monachis Benedictinis.

Ordo Charitatis nostræ Dominæ, circa an. 1300. in Gallia est inchoatus: cuius ordinis caput ibidem existit.

Congregatio Fulienfis, seu S. Bernardi de Pœnitentia, quæ est monachorum reformatorum ord. Cisterciensis, initium sumpsit in diœcesi Riuenfi, per Ioannem Barrerium, Abbatem Fuliensem, qui an. 1600. Romæ obiit.

S. Guilielmus Aquitaniæ Dux fundauit ordinem *Guilielmitarum*, sub regula S. Benedicti militantem, in Stabulo Rhodis: quod monasterium in diœcesi Grossetana, sub ditione Senensi situm in Italia, fuit olim ordinis

nis Guilielmitarum caput; hodie ab Eremitis Augustinianis possidetur.

Hactenus de monasticis in Gallia ordinibus. Ut de militaribus aliquid addam, florent hodie in Gallia ordines Equitum *S. Spiritus*, & *S. Michaelis*, quos inter longè eminentior, ab Henrico II. Rege institutus. Adfurgit item ordo Equitum *S. Mariae de Monte Carmelo* & *S. Lazari*, à Paulo V. Papa approbatus.

De his Ordinibus plura qui volet, Originibus nostras Monasticas & Equestres consulat.

CAPVT XXV.

COLLEGIA SOC. IESV
in Gallia.

SI vsquam alibi, in Gallia præclaram certè operam præstat Societas Iesu, in seductis ad viam veritatis, gremiumque Ecclesiæ reducendis. Ipsi autem in Gallia sunt Prouinciæ quinque.

** **

E 4

PRO

PROVINCIA FRANCIAE.

Parisijs	{	Domus Professa.	}	Paris.
		Coll. Claramont.		
		Domus Probat.		
		Resid. Pontifarenfis.		Pontoife.
		Collegium Flexiense.		La Flesche.
		Collegium Bituricense.		Bourges.
		Collegium Niuernense.		Neuers.
		Collegium Augense.		Eu.
Rotho-	{	Col. Rothomagensis.	}	Rouen.
magi		Dom. Probationis.		
		Collegium Molinense.		Moulins.
		Collegium Ambianense.		Amiens.
		Collegium Cadomense.		Caen.
		Resid. Constantinop.		Constantinople.
<i>Sunt in hac Prouincia Socij 460.</i>				

PROVINCIA AQRITANIAE.

Burdigalæ	{	Collegium Burdigalense.	}	Bourde-
		Domus Probationis.		aux.
		Residentia S. Macarij.		S. Macaire.
		Collegium Aginnense.		Agen.
		Collegium Petrocoricense.		Perigueux.
		Collegium Lemouicense.		Limoges.
		Collegium Pictauiense.		Poictiers.
		Collegium Xantonense.		Xaintes.
		Collegium Redonense.		Renes.
P				

Residentia Bearnensis. *Bearn.*
Sunt in hac Prouincia Socij 280.

PROVINCIA LVGDVNENSIS.

Lugduni	{ Coll. Lugdunense. }	} <i>Lion.</i>
	{ Dom. Probation. }	
Auenione	{ Colleg. Auenion. }	} <i>Auignon.</i>
	{ Dom. Probat. }	
Collegium Turnonense.		<i>Tournon.</i>
Collegium Camberienfe.		<i>Chamberey.</i>
Collegium Dolanum.		<i>Dole.</i>
Collegium Bisuntinum.		<i>Bezangon.</i>
Collegium Viennense.		<i>Vienne.</i>
Collegium Ebredunense.		<i>Ambrun.</i>
Collegium Carpentoraetenfe.		<i>Carpentras.</i>
Collegium Roannense.		<i>Roane.</i>
Collegium Vesulanum.		<i>Vesoul.</i>
Collegium Sisteronense.		<i>Sisteron.</i>

Sunt in hac Prouincia Socij 470.

PROVINCIA TOLOSANA.

Tolosæ	{ Colleg. Tolosanum. }	} <i>Tolose.</i>
	{ Dom. Probation. }	
Collegium Billomense.		<i>Bilom.</i>
Collegium Mauriacense.		<i>Mauriac.</i>
Collegium Ruthenense.		<i>Rodès.</i>
Collegium Auscitanum.		<i>Auchs.</i>
Collegium Anicienfe.		<i>Le Puy.</i>
	E 5	<i>Colle-</i>

74 DE STATV RELIG. CHRIST.

Collegium Biterrense.	Beziers.
Collegium Cadurcense.	Caors.
Collegium Albenacense.	Aubenas.
Collegium Carcassonenſe.	Carcassone.

Sunt in hac Prouincia Socij 310.

PROVINCIA CAMPANIAE.

Collegium Muſſipontanum.	Pontamouſſon.
Collegium Rhemenſe.	Reims.
Collegium Virdunenſe.	Verdun.
Collegium Diuionenſe.	Dijon.
Nancæij } Colleg. Nancæianum. }	Nancy.
Domus Probat.	
Colleg. Carolopolitanum.	Charle-uille.
Collegium Auguſtodunenſe.	Auſtun.
Collegium Catalaunenſe.	Chalons.
Reſidentia Barrenſis.	Barleduc.

Sunt in hac Prouincia Socij 226.

CAPVT XXVI.

DE COMITATV AVENIO-
nenſi.

HActenus de Gallia, quâ Francia eſt, & Regi Chriſtianiſſimo paret. Ordo poſtulat, vt de prouincijs vicinis quidem, ſed à Francorû ditione ſeparatis, quæque aliorum ſunt Principum, nunc agamus.

Pon-

Pontificis Romani est Comitatus Auenionensis: cuius metropolis Auenio, per LXX. annos Pótificibus Romanis in Gallia agentibus sedem præbuit.

Sunt in hoc Comitatu quattuor dioeceses, vnus nimirum Archiepiscopatus, & tres Episcopatus eidem suffragantes,

Carpentoraënsis,	<i>Carpentras.</i>
Cabalionensis.	<i>Cabaillon.</i>
Vasionensis,	<i>Vaison.</i>

CAPVT XXVII.

DE SABAVDIAE DVCATV, ET
Pedemontij Principatu.

Sabaudia, varios olim Dominos Principesque nacta, hoc tempore imperium agnoscit Ducum, qui & Principes Pedemontani existunt. Primus ex Comite Dux Sabaudiaë anno 1416. à Sigismundo Imp. creatus fuit Amadeus VIII. qui postea felix V. Antipapa à Concilio Basileensi salutatus, relicto demum Antipapatu, Ripariaë anno 1452. ad lacum Lemanium obiit.

Est in Sabaudia Archiepisc. *Tarentasiensis*, in Musterio vrbe residens, cui suffragantur Episcopi, *Augustanus* & *Sedunensis*, apud *Rhætos*.

Pede-

Pedemontani Principatus metropolis est *Taurinum*, Sabaudix Ducum sedes, Academia, & Archiepiscopatus, cui suffraganei sunt Episcopatus, *Epoediensis*, *Montis Regalis*, & *Fossanensis*. Ad eandem prouinciam spectat Episcopatus *Salutiensis*, exemptus à iurisdictione Archiepiscopali, vulgò *Saluzze*: qui Marchionatus olim Regis Gallix, nunc Ducis est Sabaudix.

Præter Episcopos iam commemoratos, resident item in ditone Ducis Sabaudix, *Maurianensis*, *Geneuensis*, *Nicæensis*, *Vercellensis* & *Astensis* Episcopi.

Ceterum Dux Sabaudix duobus Ordinibus militaribus præest, nimirum *Virginis Annunciate*, & *SS. Mauritij & Lazari*: de quibus vide *Origines nostras Equestres*. Tutelaris Sabaudix patronus habetur *S. Mauritius*, de quo infra, cap. 37.

CAPVT XXVIII.

DE LOTHARINGIAE DV-
catu.

Lotharingix (quæ olim Regni, nunc Ducatus titulo gaudet) metropolis est *Nanceium*, duplex opidum, Ducum ac Senatus sedes. Dignitate sequitur *Musipons*, opidum Academia celebre, quam Patres So-

Societatis Iesu moderantur. Tertium locum obtinet *Fanum S. Nicolai*, municipium amplissimum : in cuius templo adseruatur ex D. Nicolai Myreenfis Episcopi manu Articulvs vnus, inclusus auro, multis gemmis interstincto. Vnde huius loci nata primum amplitudo, pijs aduenis vndique confluentibus.

Lotharingia varijs Episcopis in spiritualibus subest: quos inter sunt, Metensis, Tullensis & Virdunensis. Eas vrbes olim Imperiales Henricus II. Galliae Rex in suam redegit potestatem.

CAPVT XXIX.

DE PRINCIPATV ARAUSIONENSI.

Pincipatus hic nomen habet ab vrbe primaria Arausione, vulgò *Orange*, quæ Episcopum habet, Arelatenfi Archiepisc. suffraganeum, & Academiam, itemque Senatum seu Parlamentum, ad quod fit Prouocatio à Iudicijs minorum aliquot opidorum.

Olim ad Cabillonensem, nunc ad Nasauiam gentem spectat. Cùm namque Philibertus Cabillonensis, Princeps Arausionensis, Prorex Neapolitanus, Caroli V. Imp.

Imp. nomine, in obsidione vrbis Florentiæ anno 1530. occubuisset, soror eius vnica & hæres Claudia Henrico Nassauio in manum conuenit. Renato Henrici filio anno 1544. in obsidione Landresiana extincto successit Guilielmus eius patruelis, qui turbarum postea apud Belgas auctor exstitit, & Delfis Barauorum anno 1584. perijt.

Guilielmi filius Philippus Guilielmus, post multorum in Hispania annorum custodiam, à Serenissimo Archiduce Alberto, Belgarum Principe, in Belgicam reductus, vt erat Religionis Catholicæ studiosissimus, eandem in Principatu Arausionensi restituit, & Bruxellis anno 1618. moriens Mauritio fratri suo & hæredi tabulis testamenti commendauit.

CAPVT XXV.

DE BELGICARVM PROVINCIARVM STATU.

Germania inferior, siue Gallia Belgica prouincijs hodie XVII. continetur. Sunt in his Ducatus IV. *Brabantia, Limburgi, Lutzenburgi & Geldria*: Comitatus VII. *Flandria, Artesia, Hammonia, Hollandia, Zelandia, Namurci & Zutphania*: Marchionatus

natus vnus *sacri Imperij*: *Domina V. Frisia Orientalis, Mechlinia, Vltraiechi, Transisalana, & Groninga*. Regiones cultissimæ ac populosissimæ, vt in quibus numerentur V. bes fossis valloque munitæ CCX. vt minimum; Pagi autem sex mille, trecenti & amplius, præter vtriusque sexus Monasteria, Arces, villas, aliaq; ædificia illustria penè innumerabilia.

In Brabantia, Limburgo, Lutzenburgo, magna parte Ducatus Geldriæ, Flandria, Artesia, Hannonia, Namurco, Marchionatu S. Imperij, & Mechlinia, eximiè floret Religio Catholica, exemplo in primis præeuntibus optimis *Principibus nostris, Serenissimis Archiducibus, Alberto & Isabella Clara Eugenia*: quos vt Deus O. M. diu seruet, vniuersæ Ecclesiæ ac Reipubl. Christianæ bono, venerans precor.

Reliquæ prouinciæ gemunt, prò dolor, sub iugo Calvinistarum, quorum alij Molles, seu *Arminiani*, alij Rigidi seu *Gomarista*, dicuntur, & capitalia inter se odia exercent.

Præter Calvinistas, qui cæteris dominantur, & Lutheranos, sunt insuper in prouincijs Belgicis confœderatis, Anabaptistæ magno numero, præsertim in Frisia, & Northollandia, in sectas facilè XXX. diuisi: de quibus exstat libellus Teutonicus, Coloniae
edi-

80 DE STATV RELIG. CHRIST.
editus, titulo Babylonis seu Confusionis
Anabaptisticae, dignus qui in Latinum
transferatur, ad agnoscendum & detestan-
dum tot sectas a deo disiectas.

CAPVT XXXI.

BELGII SEV GERMANIAE IN-
ferioris Episcopatus.

OLIM in Belgica nostra nõ nisi qua-
tuor fuere Episcopatus, Cameracen-
sis, Atrebatensis, Tornacensis &
Ultraiectinus. Sed petente Philippo II. Re-
ge Catholico, Belgarumque Principe an-
no 1559. Paulus IV. Papa tres Archiepis-
copatus & XV. Episcopatus constituit: ut
ex subiecta syllabo patebit.

MACHLINIENSIS ARCHIEP.
Mechelen.

Huic sunt suffraganei VI. Episcopi,

Antuerpiensis in Brabantia ad Scaldim fl.
Antvverpen.

Brugensis in Flandria. *Brugge. Brúges.*

Gandensis ibidem ad Scaldim. *Gent.*

Iprensis ibidem. *Iperen.*

Ruremundensis in Geldria ad Mosam.
Rurmunde.

Silui-

Siluiducensis seu Buscoducensis. *Hertogenbosch.*

CAMERACENSIS ARCHIEP.

ad Scaldim fluuium. *Cambray.*

Suffraganei sunt.

Atrebatensis in Artesia.

Arras.

Tornacensis ad Scaldim.

Tournay.

Audomarenensis in Artesia.

Saint Omer.

Namurcensis ad Mosam.

Namur.

VLTRA IECTINO ARCHIEP.

Vtrecht. Subsunt Episcopi.

Dauentriensis in Transisalaniam. *Deuenter.*

Groningensis.

Groeninghen.

Harlemensis in Hollandia.

Harlem.

Leouardiensis in Frisia.

Leeuywarden.

Middelburgensis in Zelandia. *Middelborgh.*

De nouorum in Belgio Episcopatum erectione exstat commentarius Arnoldi Hauensij, Carthusiani, Coloniae an. 1609. editus: in quo multa narrantur de primorum Belgicæ Episcoporum rebus præclarè fortiterq; gestis.

In prouincijs Belgicis multa sunt eximia Societatis Iesu Collegia, duas in Prouincias partita.

F

PRO-

PROVINCIA FLANDRO-
BELGICA.

Antuer- piæ	{ Domus Professa. { Colleg. Antuerpien.	} Antver- pen.
Collegium Brugense.		Bruggie.
Collegium Bruxellense.		Brussel.
Collegium Cortracense.		Cortrijck.
Collegium Gandense.		Gendt.
Collegium Ipreense.		Ipren.
Loua- nij	{ Colleg. Louaniense. { Colleg. Anglorum.	} Louen.
Domus Probationis Lirana.		Lire.
Domus Prob. Mechliniensis. cum Collegio inchoato.		Mechelen.
Collegium Ruræmundanum.		Ruremonde.
Collegium Siluæducense.		Sbertoghenbosch.
Collegium Traiectense.		Maastricht.
Colleg. VVinoci-Bergense. VVinoxberghen.		
Residentia Casletana.		Cassel.
Residentia Hollandica.		Hollandt.

Sunt in hac Prouincia Socij 617.

PROVINCIA GALLO-BELGICA.

Duaci	{ Colleg. Duacense. { Semin. Scotorum.	} Douay.
Audo- mari	{ Colleg. Audomarense. { Colleg. Anglicanum.	} Sant Omer. Tor.

Torna-	} Colleg. Tornacense. } } Domus Probationis. }	Tour- nay.
ci		
Leodij	} Colleg. Leodiense. } } Domus Probationis. }	Liege.
Collegium Insulense.		Lille.
Collegium Montense.		Mons.
Collegium Valencenense.		Valenciennes.
Collegium Atrebatense.		Arras
Collegium Cameracense.		Cambray.
Collegium Luxemburgense.		Luxembourg.
Collegium Namurcense.		Namur.
Collegium Dionantense.		Dinant.
Collegium Hesdiniense.		Hesdin.
Collegium Ariense.		Aire.
Residentia VVatenensis.		VVatenes.
Residentia Huenfis.		Huy.

Sunt in hac Prouincia Socij 652.

Præter Soc. Iesu Patres, habent insuper Patres Augustiniani & Dominicani insignes scholas, in quibus iuuentutem & litteris & pietate informant.

CAPVT XXXII.

DE BVRGVNDIAE COMI-
tatu.

BVrgundia duplex est hodie, vna Ducatus, altera Comitatus titulo illustri-

stris. Ducatus nūc in Regum Galliaē est potestate, cuius metropolis est *Diuiō*, in qua & Parliamenti sedes. Burgundiaē Comitatus, vulgò *la France Contè*, ad Serenissimum Albertum, Austriaē Archiducem, spectat: cuius metropolis est *Dola*, vrbs supremo prouinciaē Senatu, atque Academia celebris, parretque in spiritualibus Archiepiscopo Vefontionensi, cum toto ferè Burgundiaē Comitatu. Exceptis nimirum ijs locis, quæ Iuram montem spectant, suntque Lugdunensi Archiepiscopo in spiritualibus subiecta.

In locis istis Iurenfibus (vt verbis Martyrologij Romani vtar) visitur illustris Abbatia Sancti Eugendi, à Chilberto I. Burgundiaē Rege excitata; quæ hodie S. Claudij dicitur, à S. Claudio Archiepisc. Bisuntino, cuius ibi sacrum corpus adseruatur, magno piè peregrinantium concursu.

CAPVT XXXIII.

GERMANIAE EPISCOPATVS.

Germania, prouincia nobilissima, quæ Romanum complectitur Imperium, habet septem hodie Archiepiscopatus, Moguntinum, Colonensem, Treuerensem, Magdeburgensem, Salisburgensem, Bremensem, & Vefontionensem, præter

ter Pragensem in Bohemia.

Ante ætatem S. Bonifacij Moguntini Archiepiscopi, diœceses Episcoporum ad Rhenum, iuxta prouinciarum Romanarum distinctionem, tantùm in Gallicâ Rheni ripâ distributæ erant. Is supremus Germanicarum Ecclesiarum inspector à Gregorio II. Papa designatus, Salisburgensem, Ratisbonensem ac Frisingensem diœceses primus distribuit, adhæc Eistadiensem Episcopatum anno 745. & Herbipolensem anno 751. instituit.

Deiictis postea Saxonibus, Carolus Magnus Imperator Osnaburgæ anno 776. deinde Halberstadij, Monasterij, Verdæ, Bremæ anno 788 Mindæ, Hildesix, & Paderbornæ Episcopatus fundauit ac dotauit. Caroli exemplo, Henricus Auceps Imperator, Misnæ & Mersburgi; Otho Magn^o, Aucipis filius, Brandenburgi & Havelburgi an. 946. & sexto post anno, in Cimbrica Chersoneso, Slesuici, Ripæ, Arhusiæ, Aldeburgi (vnde Lubecam postea Henricus Leo Saxonix Dux sedem transtulit) basilicas Cathedraliales condiderunt.

Mechelburgi Episcopatum (quem Henricus Leo Suerinæ collocauit) Albertus Archiepif. Bremensis 1062. instituit. Magdeburgensem cathedrã ex Vallerlebia, Lunenburgensis agri opido, istuc trãslatam Otho Ma-

gnus Imp. an. 967. Archiepiscopali dignitate & Germaniæ Primatu per Benedictum IV. ornandam curavit.

Ex dictis septem Germaniæ metropolitibus duas, Magdeburgensem & Bremensem, & vicinos illis in veteri Saxonia, cis & ultra Visurgim, Episcopatus decem, Albertus Cranzius à prima singulorum origine, enumerata Antistitum serie, vsque ad annum Christi 1500. in sua Metropoli descripsit. Cuius scriptionem excepit David Chytræus, professione Lutheranus: ideoq; cautè legendus. Vt porrò Germanicarum Ecclesiarum status cuius notior fiat, habe breuem hæc syllabum.

MOGUNTINVS ARCHIEP.
S. R. I. Princeps Elector, & in Germania
Archicancellarius, *Mentz*, ad Rhenum,
Academia. Ad Moguntinam pro-
uinciam hi spectant Episc.
vt suffraganei,

Vormatiensis. *VVorms.*
Herbipolensis, Dux Franconiæ anno 1251.
VVirtzburg, Academia.
Spirensis. *Speir*, sedes Cameræ Imperialis.
Eistatensis. *Aichstet.*
Argentinenfis. *Strasburch.*
Verdensis. *VVerden*, quarto lapide à Bre-
ma.

Curi-

Curienfis apud Rhætos feu Grifones. *Chur,*
Italis Coira.

Hildesheimenfis per Carolum Magnum.
Heildesheim.

Paderbornenfis in VVestphalia, per Carolū
Magnum. *Paderborn, Academia, circa*
annum 1615.

Constantienfis. *Coftnitz.*
Halberftadienfis, anno 788. per Carolum
Magnum. *Halberftad.*

Auguftanus. *Augsburg.*

* Bambergenfis in Turingia. *Bambergh.*

COLONIENSIS ARCHIEP. S.

R. I. Princeps Elector, & in Italia Archi-
cancellarius. *Cölen, Coloigne, ad*
Rhenum, Academia.

Suffraganei,

Leodiensis Epifcop. Dux Bulloniensis, Co-
mes Loffenfis, & Marchio Francimon-
tanus. *Liege, ad Mofam flu.*

Monafterienfis, in VVestphalia, per Caro-
lum Magnum. *Munfter.*

Mindenfis per eundem anno 785. *Min-*
den.

Osnabrugenfis in VVestphalia per eundem
anno 776. *Ofenbrug.*

TREVERENSIS ARCHIEPISC.
S. R. I. Princeps Elector, & in Gallia acre-
gno Arelatensi Archicancellarius.

Trier. ad Mosellam Academia.

Habet suffraganeos,

Metensem in ditione Regis Gallia, *Metz.*

Tullensem, *ibidem*

Toul.

Viridunensem.

Verdun.

Sunt hi tres Episcopatus in Lotharingia
siti, iuris olim Germanici, nunc Gallici.

MAGDEBURGENSIS ARCHIE-
piscop. & Germaniæ Primas, anno 967.

per Benedictum VI. *Meydburg.*

Suffraganei huius sunt,

Misnensis in Saxonia superiore ad Albim
flu. per Henricum Aucupem Imp. dota-
tus, *Meysen. Lantgraviatus.*

Merseburgensis ad Salam flu. per eundem.
Merseburg.

Brandenburgensis ad Havelam flu. an. 946.
per Othonem Magnum Imp. *Brandenburg*
Marchionatus & Electoratus S. R. I.

Havelburgensis ad Havelam flu. per eun-
dem, olim *Citizenis. Havelburg.*

SALISBURGENSIS ARCHIEP.

per Leonem III. *Salzburg. Academia*

Benedictinorum anno 1617.

Huic subsunt Epi-
scopi,

Frisingensis per Gregorium II. *Freysingen.*

Ratisbonensis, per eundem. *Regensburg.*

Passaviensis, ad Oeni & Danubij confluentē.

Passau.

Brixinensis.

Brixen.

Gurcensis, seu Goriciensis, in Carinthia,

circa annum 1073.

Goritz.

Laurentinensis, in Carinthia, circa annū 1214.

Lauenmuntz.

Seccouienensis, in Stiria.

Seckau.

Chiemenfis.

Chiemse.

*Viennensis, in Austria. *VVien, Academia.*

*Neostadiensis, in Austria, per Paulum II.

anno 1468.

Neustad.

*Labacensis, in Carniola, per eundem.

Leibach.

BREMENSIS ARCHIEPISC.

ad Visurgim fl. *Bremen.*

Huic parent Epi-
scopi,

Lubecensis, per Henricum Leonem Imp.

Lubeck.

Raceburgensis. *Ratzenburg.*
 Suerinensis, per Henricum Leonem Imp.
Svverin.

VESONTIONENSIS, seu Bisuntinus
 Archiepiscopus. *Besanzon, Academia,*
 circa annum 1540.

Basileensis, nunc Bruntruti residet: Capitu-
 lum verò cathedrale Friburgi Brisgoiæ.
Basel, Academia.

Laufanensis, circa annum 590. deleto Auen-
 tico, nunc Friburgi Heluetiorum resi-
 dens. *Lofanne, ad lacum Lemanum.*

Bellicensis olim Sabaudicæ, nunc ditionis
 Francicæ. *Bellay en Bresse.*

Ceterum omnes Germanici Imperij An-
 tistites, hactenus à nobis commemorati, vt
 & Tridentinus Episcopus, ad Prouinciam
 Aquileiensem pertinens, sunt S. R. I. Princi-
 pes ac domini in temporalibus, vt vulgus
 loquitur; exceptis quatuor, nimirum *Gur-
 censi, Lauentinesi, Seccouensi & Chiemensi*: qui
 quidem Episcopatus à Salisburgens. Archie-
 piscopis sunt fundati, ac dotati.

Magdeburgensis porrò & Bremensis Ar-
 chiepiscopatus, cum suis quisq; Episcopatib.
 suffraganeis, hodie gemunt sub iugo Noua-
 torum: vt & Verdensis, Halberstadtensis,
 Osnabrugensis, & Mindensis Episcopatus.

CAPVT XXXIV.

RELIGIONIS IN GERMA-
nia status.

Germaniam olim Religionis ortho-
doxæ studiosissimam fuisse, testantur
abundè tot illustrium Episcopatum
& Abbatiarum dotes amplissimæ, cum do-
minio politico seu sæculari coniunctæ. Ad-
eò quidem, vt toto terrarum orbe nullæ
Germanicis Ecclesijs nobiliores aut poten-
tiores existant. Sed hodie, prò dolor, miser-
rimus est Germaniæ status, ipsis Principi-
bus in sectas ad eò dissectas variè dissectis.

In Saxonia quidem, Misnia, & Pomera-
nia purus obtinet Lutheranismus, in Palati-
nato Rheno & Hæssia Calvinismus; in Han-
seaticis verò ciuitatibus partim Lutherani,
partim Calvinistæ dominantur. In terris,
quæ Brandeburgensi Electori parent, annis
superioribus plerique facti sunt Calvinistæ:
obstitère tamen Borussia, qui Calvinismum
admittere noluerunt.

In Bauaria & Stiria purè Catholici vi-
uunt: in Augustana, Spirensi, Hildefi-
mensi, alijsque dicecesibus Hæretici nostris
mixti agunt. Quibus quidem totâ Germaniâ
conuertendis, cum ordines oēs Religiosi, tū
Patres

Patres Soc. Iesu præcipuè dant operam. Habent ij in Germania, vicinisque ditionibus Collegia amplius L. X. in Prouincias tres distributa.

CAPVT XXXV.

SOCIETATIS IESV COLLEGIA
in Germania.

IN Germania tres habent Prouincias Patres Societatis Iesu, in quarum Collegijs iuuentus optimis & moribus & litteris accuratè imbuitur: vel ipsorum etiam Lutheranorum iudicio, qui non rarò liberos etiam suos ad ea Gymnasia erudiendos mittunt.

PROVINCIA GERMANIAE
superioris.

Collegium Ingolstadiense.	<i>Ingolstat.</i>
Collegium Monachiense.	<i>München.</i>
Collegium Dilinganum.	<i>Dilingen.</i>
Collegium Augustanum.	<i>Auspurg.</i>
Collegium Ratisponense.	<i>Regenspurg.</i>
Collegium Oenipontanum.	<i>Insprug.</i>
Collegium Halense.	<i>Hall.</i>
Collegium Lucernense.	<i>Lucern.</i>
Collegium Friburgense.	<i>Friburg.</i>
	<i>Col-</i>

Collegium Bruntrutanum.	Bruntrutt.
Collegium Constantiense.	Constanz.
Collegium Eystadianum.	Eystat.
Collegium Enfishemianum.	Enfishheim.
Dom. Probat. Landsperg.	Landesperg.
Domus Oetingana.	Oetingen.
Refid. { Eberspergensis.	Ebersperg.
{ Biburgensis.	Biburg.
Refid. Vallefiana.	Vualles.

Sunt in hac Prouincia Socij 546.

PROVINCIA RHENI.

Collegium Coloniense.	Cöln.
Treuiris { Col. Treuirenfes. }	Trier.
{ Dom. Probat. }	
Collegium Moguntinum.	Meintz.
Collegium Spirenfes.	Speir.
Collegium Herbipolense.	VVirtzburg.
Collegium Fuldenfes.	Fuld.
Collegium Heiligenftadienfes.	Heiligenftadt.
Collegium Molshemienfes.	Molsheim.
Collegium Confluentinum.	Cöblentz.
Collegium Paderbornenfes.	Paderborn.
Collegium Monafterienfes.	Münfter.
Collegium Hildeshemienfes.	Hildesheim.
Collegium Embricenfes.	Emmerich.
Collegium Aquisgranenfes.	Aachen.
Collegium Bambergenfes.	Bamberg.
Collegium VVormatienfes.	VVormbs.
	Col-

94 DE STATV RELIG. CHRIST.

Collegium Hagenoense.	Hagenavv.
Collegium Erfordianum.	Erfurt.
Collegium Schletstadianum.	Schletstat.
Collegium Nouelianum.	Nuys.
Residen- } Bonnenfis.	Bon.
tia } Aschaffemburgē.	Aschaffemburg.
<i>Sunt in hac Prouincia Socij 601.</i>	

PROVINCIA AVSTRIAE.

Collegium Viennense.	VVienn.
Collegium Græcense.	Grätz.
Collegium Pragense.	Prag.
Collegium Olomucense.	Olmitz.
Collegium Crumlouienne.	Cromavv.
Collegium Commotouienne.	Commotall.
Collegium Nouodomense.	Neyvham.
Collegium Labacense.	Labach.
Collegium Glacense.	Glatz.
Collegium Clangenfurtense.	Clagenfurt.
Collegium Zagrabiense.	Agram.
Collegium Lincense.	Lintz.
Collegium Passauiense.	Passavv.
Collegium Hommonense.	Hommonay.
Collegium Tyrnauienne.	Tyrnavv.
Collegium Cremsense.	Crems.
Domus Probationis Brunensis.	Brun.
Domus Probationis Leobienfis.	Leuben.
Residentia S. Bernardi.	S. Bernhart.
Residentia Millestadiensis.	Millstat.
	Resi.

Residentia Eberndorffensis. Eberndorff.

Residentia Plettrienfis. Plettria.

Residentia Goriciensis. Gortz.

In Trans- & Colleg. Claudiop.* Colofyvar.

Siluania } Colleg. Albæ Iuliæ.* Fairvvar.

Sunt in hac Prouincia Socij 553.

CAPVT XXXVI.

DE REPUBLICA AC FOEDERE XIII. Ciuitatum Helueticarum.

SVb fœdere Heluetico XIII. Ciuitates, vulgò *Cantones* vocant, continentur:

Vrania,	Vri.
Suitia,	Suitz.
Siluania,	Vndervval.
Lucerna,	Lucerne.
Tigurum,	Zurich.
Clarona,	Glaris.
Tugium,	Zugh.
Berna,	Berne.
Friburgum,	Friburg.
Salodurum,	Soleurre.
Basilea,	Basel.
Schafhusia,	Schaffhusen.
Abbatif-Cella.	Appenzel.

Primū fœdus, contra insolentiam Prefectorū, ab Alberto I. Imp. cōstitutorū, tres Ciuitates,

tates, *Vrania, Suintia, & Siluania* anno 1307. inter se fancierunt. Quibus aliæ postea Ciuitates sese paullatim adiunxerunt, quæ scedere perpetuo coniunctæ, ita Rempublicam suam stabiliuerunt, vt à nemine hæctenus subrui aut debilitari potuerit.

Gens vniuersa *Suitzeri* vulgò appellantur, à *Suitijs*, apud quos primò feliciter pro libertate pugnatum fuit.

Ex XIII. istis Ciuitatibus sex, nimirum *Cantones Lucerna, Vrania, Suintia, Siluania, Tugium, Friburgi,* & magna pars *Abbatiscellanorum*, Religionem Catholicam Romanam fortiter tuentur. Ad cuius defensionem solenne foedus anno 1587. cum Philippo II. Rege Catholico, eodemque Duce Mediolanensi fancierunt: quod sanctè etiamnum vtrique feruatur. Itaque apud dictas Ciuitates Catholicas Pontifex Romanus Internuntium ordinariè residentem habet, vt & suum Rex Catholicus Legatum.

Basileensis Epi. scopus.

In spiritualibus porrò *Heluetij*, magna ex parte *Constantiensi & Basileensi* Episcopis subsunt: quorum posterior *Bruntruti* sedem nunc habet, *Basileâ* à Nouatoribus occupatâ. Collegium autem cathedrale *Basileense* domicilium fixit *Friburgi Brisgoiæ*, quod est opidum & Academia Catholica gentis *Austriæ*.

Ad *Heluetios* in veteri Religione retin-

nen-

nendos ac firmandos plurimum fanè con-
tulit *Petrus Canisius*, Nouiomagi in Geldria
apud Belgas natus, ex Soc. Iesu, vir longè
doctissimus ac sanctissimus: qui & Fribur-
gi Heluetiorum anno 1597. moriens, ibidem
honorificè est conditus. Habent autem Pa-
tres Soc. Iesu duo illustria apud Heluetios
Collegia, nimirum *Lucernense*, & *Friburgense*.

Ad reliquas Heluetiorum Ciuitates quod
attinet, sūt eę, prò dolor, Lutheri, Zvvinglij,
Caluini, aliorumque Hæresiarcharum fœ-
dis erroribus infectæ: sic tamen vt Soloduri,
Claronæ, & alibi viuant Catholici quàm
plurimi, hæreticis mixti. Primi an. 1526. cor-
rupti fuere Tigurini, ab Vlrico Zvvinglio,
Sacramentario.

CAPVT XXXVII.

DE MVNICIPIIS, PRAEFECTV-
ris, & socijs Heluetiorum.

PRæter XIII. Ciuitates, quas dixi, multa
apud Heluetios sunt opida suo iure ac
legibus vtentia, quæ antiquo & Roma-
no vocabulo *Municipia Heluetiorum* nuncu-
pat *Franciscus Guillimannus*, rerum Helue-
ticarum scriptor accuratus. Talia sunt *Aqua*
Heluetia, vulgò *Bada*, *Bremgartia*, *Mellinga*,
Rupertinilla, *Damasia*, *Vitodurum*, *Tobinium*,
G *Arauia*,

*Munic-
pia Hel-
uetiorū.*

Aravia, Surbsea, Villifonium, Pöres, Sempachiū, Satunegaunum, Statio Rhetorum, Paterniacū, Lausana, & alia opida nonnulla.

*Lausanē
fis Episco
pus.*

Lausana Episcopum habet, Vesontionen-
si Archiepiscopo suffraganeum, qui sedem
nunc habet Friburgi Heluetiorum, Lausanâ
à Nouatoribus anno 1536. occupatâ.

*Præfe-
cturæ
Helue-
tiorum.*

Post Municipia sequuntur Præfecturæ,
quæ Ciuitatum seu Cantonum cōmuni im-
perio administrantur. Sunt illę omninò de-
cem, ex quibus aliæ Transalpinæ, in Italia;
aliæ Cisalpinæ, intra Heluetiæ limites sitæ.

*Socij Hel-
uetiorū.*

Ad Socios Heluetiorum quod spectat,
sunt ij præcipuè, *Abbas & opidum S. Galli, Rhe-
ti, Valesiani & Rottuillani.* Hi eadem ferè cō-
ditione sunt apud Heluetios, qua olim Socij
apud Romanos: hoc est, non solum auxilia,
militem, arma, commeatum, ductum, sum-
ptum tempore belli promittunt, sed omnia
munimenta, arces, opida, velut in Heluetio-
rum potestate & vsu, semperque aperta re-
linquunt. Socijs sanè defendendis, totū pro-
pè terrarum orbem in Romanorum pote-
statem venisse, testatur Cicero.

*S. Galli
opidum.*

S. Galli opidum ex monasterio natū est,
vt Luxouium apud Burgundos, Bobium a-
pud Insubres, Trudonopolis apud Leodien-
ses, Audomaropolis & Gislenopolis apud
Belgas, & plura alia opida per Germaniam
ac Galliam.

Mona-

Monasterium S. Galli condidit B. Gallus, natione Hibernus, S. Columbani discipulus, qui anno 643. moriens, in cœnobio à se excitato est conditus. Ad eas verò opes deniq; monasterium S. Galli, & ad eam amplitudinem peruenit, vt Principem facilè locum in Germania obtineat. Fuit autè primitus inhabitatum à Clericis, quibus Benedictinam regulam an. 741. præscripsit Othmarus Abbas, petente Pipino, Caroli Matelli filio: vt Valafridus Strabo tradit in vita S. Galli. Opido ex monasterij frequentia nato (cui proinde subiectum) magna est per Europam celebritas, ob lanificia.

Rhæti (quos Itali *Grifones*, Germani *Grifones*, *Gravven* nuncupant) in tria fœdera sunt diuisi. Primum fœdus XIX. Communitates cõplectitur, quas inter prima est *Difertina Abbatia*, cum vico adiuncto, quem condidit S. Sigebertus, S. Columbani discipulus, opibus Placidi viri nobilis.

Ad secundum fœdus, quod *Domus Dei Curiensis* dicitur, XX. Communitates pertinent, quarum prima & caput est *Curia*, Ptolemæo Ebodurum, vrbs Episcopalis, Moguntino Archiepis. suffraganea, Italis *Coira*, Germanis *Chur* nuncupata. Nomen inditum, quòd Imperatores, si quando in Rhætiam venirent, eò loci curiam celebrabant: vnde ab Antonino dicitur *Curia Rhætorum*.

Terrij fœderis sunt X. Communitates, quas Iudicia nominant seu Iurisdictiones.

Valesiani.

Valesiani in VII. Communitates sunt diuisi, quarum prima est *Sedunum*, vrbs Episcopalis, Tarentasiensi Archiepiscop. suffraganea. Prouinciam totam regit Episcopus, cum Concilio ex popularibus conftrato, cuius hic est titulus, *N. Episcopus Sedunensis, Comes, & Præfectus Valesiæ*. Episcopum eligunt Canonici, & VII. Communitatum Legati: suntque Valesiani Catholicæ religionis studiosissimi.

Sedunensis Episcopus.

Octodurus.

Sedunenses seu Valesiani superiores, ab anno Christi 1475. imperât Veragris seu Valesianis inferioribus, in VI. Communitates seu Præfecturas distributis: quas inter quarta est *Octodurus*, olim vrbs Episcopalis Veragrorum. I. *Cæsar vicum Veragrorum* nominat. Vrbs vi aquarum perijt, & locus hodie *Martenach* dicitur, ab arce olim opido imminente.

Agaunum, hodie S. Maurij.

Sexta porrò inter Valesiæ inferioris Communitates est Tarnada, olim Agaunū, quod hodie *S. Maurij* nuncupatur: vbi Sigismundus Burgundiæ Rex insigne monasterium construxit in honorem SS. Martyrum Thebæorum. Octoduri namq; (quod XII. passuum millibus Agauno distat) etsi Thebæ legionis cædes primùm fit imperata, maior tamen pars Agauni est trucidata.

Rotu-

Rotuilla vrbs est Imperialis ad Nicrum ^{Rotuilla.}
 fluuium, magnæ per Germaniam auctorita-
 tis, propter curiam in ea Imperij constitu-
 tam, per Conradum III. Imperatorem.

Numerantur etiam inter Socios, *Bienna*
 & *Mulhusum*. De his fufiùs Franciscus Guil-
 limannus in libris de Rebus Heluetiorum.

CAPVT XXXVIII.

DE VRBE GENEVENSI.

Geneua ad lacum Lemanum fita, in dua-
 bus Rhodani ripis, ligneo ponte con-
 iungitur, cui, per interiectam insulam
 firmiori, ædes vtrinq; impositæ. In maiore
 vrbs parte ad meridiem, templum est ca-
 thedrale S. Petro Apostolo sacrum: in mino-
 re, ad Septentrionem, visitur Basilica S.
 Geruasij: à quo & illa vrbs pars habet de-
 nominationem.

De vrbs dominio variæ olim, inter E-
 piscopos & Sabaudia Principes, fuere con-
 trouersia: de quibus alij scripsere. Iustum o-
 mnem dominatum circa an. 1535. excussit, &
 cum Bernensibus an. 1536. pactû iniit, postea
 aliquoties renouatum. Est hodie sentina &
 arx quædam Calvinismi, ex qua impij Cal-
 uiniana sectæ Ministri, magno numero,
 quotidie prodeunt.

Episcopus ipse Geneuensis hodie sedem
habet Anesiaci, quod est Sabaudiaë opi-
dum.

CAPVT XXXIX.

DE DVCATV POMERANIAE.

Pomerania, regio Germaniæ ad mare
Balticum, Ducatus titulo nobilitatur:
cuius vrbes sunt *Stetinum* emporium,
Caminum, vrbs olim Episcopalis sub Archi-
episcopo Gnesnensi, *Griphsvaldia*, ob Aca-
demiam an. 1546. institutam nota, & *VVol-
gastum*, Principis sedes. Pomeraniæ primi
Duces Bugislaus & Casimirus à Frederico
Barbarossa Imp. an. 1182. sunt creati.

CAPVT XL.

DE REGNO BOHEMIAE.

Bohemiæ metropolis est Praga, Re-
gum atque Imperatorum Romanorū
aliquot sæculis iucunda sedes. Habet
ea Archiepiscopum & Legatum natum, an.
1344. à Clemente VI. creatum: cui suffraga-
ri solent *Olomucensis* in Morauia, & *Lito-
missensis* in Bohemia Episcop. Posterior ista
sedes Episcopalis desijt, furore Hussitarum,
qui

qui hodiſque totam ferè Bohemiam infi-
ciunt. Eorum hæreſis primaria eſt, SS.
Euchariftiam ſub vtraque ſpecie laicis dan- *Huſſite.*
dam eſſe: ideoque calicis ſignum pro tem-
plorum ſuorum foribus collocare ſo-
lent.

Præter Huſſitas, viuunt in Bohemia ma-
gno etiam numero Lutherani, Calviniftæ,
& Picardi: quorum poſtremi ſunt reliquæ *Picardæ.*
veterum hæreticorum VValdenſium. His
nomen dedit Petrus VValdus, ciuis Lugdu-
nenſis, anno circiter 1170. qui patriâ reli-
ctâ, cum in Picardiam regni Galliæ Pro-
uinciam veniſſet, multos in eâ ſectatores
nactus eſt. Inde in Germaniam tranſiens,
demum in Bohemia conſedit: vnde etiam
hodie, ij qui ea dogmata amplectuntur,
Picardi vocantur. Sic ex Vido Perpiniano,
Epiſcopo Lodeueniſi, qui Inquiſitoris mu-
nus in VValdenſes exercuit, Iac. Thuanus
tradit Hiſt. lib. 6.

CAPVT XLI.

DE SILEſIA ET
Moravia.

DVæ iſtæ Prouincię ad regnum Bohe-
mię pertinent, certis fœderum con-
ditionibus. Vtraque varijs ſectis, vt

Bohemia, est infecta. In Moravia multæ sunt Anabaptistarum congregationes, in cõmuni viuentes, qui Germaniæ ac Belgij Anabaptistas, vt hæreticos damnant, & anathematizant.

Preslavy Silesiæ caput est *Vratislauia*, quæ Episcopum habet Catholicum, Gnesnensi Archiepiscopo suffraganeum.

Olmuntz. Moraviæ primaria vrbs est *Olomucium*, quæ pariter Episcopum habet Catholicum, Pragensi Archiepiscopo suffragantem. Is nunc est Serenissimus Archidux Leopoldus, Ferdinandi Bohemiæ Regis frater.

CAPVT XLII.

DE REGNIS HVNGARIAE,
Dalmatia, Croatia & Sla-
uonia.

HVngaria, quam Danubius mediam interfluit, duas habet vrbes Archiepiscopales, Strigonium & Colociam. Strigoniensis Archiepisc. est regni Hungariæ Primas, & Legatus natus, residetq; nũc Tirnaviæ, Strigonio à Turcis occupato. Suffraganei autem sunt Episcopi VI.

Nitriensis, regni Cancellarius.	<i>Nitrich.</i>
Iaurinensis ad Danubium fluuium.	<i>Raab.</i>
Agriensis, <i>Agria</i> , sub Turcis.	<i>Vac.</i>

Vaccienfis. *Vaccia.*
 Quinqueecclefienfis ad Drauum flu. fub
 Turcis.
 Vefprinienfis, Regine Cancellarius. *Vefprin.*
 fub ijsdem.

COLOCIA, IN PANNONIA
 inferiore fita eft, cuius loci Archie-
 pifcopo fubefle folent E-
 pifcopi,

Zagabrienfis. *Agram.*
 Albæ Iuliæ, in Principatu Tranfiluanix.
Fairvvar.
 Varadienfis. *Varadin.*
 Sirmienfis, fub Turcis. *Sirmifch.*
 Conadienfis vel Canadienfis fub ijsdem.
Conad.

Bofnienfis fub ijsdem. *Bofina.*
 Hermanftadenfis & Bacchenfis Epifcopi,
 in Tranfilvania à quibusdam adiun-
 guntur.

Magnam Hungariæ partem hodie tenent
 Turcæ: reliqua varijs hærefibus, atque in
 primis Arianifmo eft infecta.

Georgius Drafcouitius, Cardinalis Hū-
 garus, nationis fuæ alumnis Seminarium
 Viennæ, & Collegium Varaliæ excitauit,
 adiutante Rudolfo II. Cæfare. Datur &
 Hungaris locus Romę in Collegio Germa-
 nico. G 5 Hun-

Hungariæ regno annumerantur Dalmatiæ, Croatiæ & Slaunionæ regna, quæ hodie partim ab Austriacis, partim à Venetis, partim à Turcis occupantur.

Lingua
Slaunionica.

Lingua porrò *Slaunionica* latissimè patet, estque in multas propagines diffusa, videlicet in *Rutenicam*, *Polonicam*, *Boemicam*, *Illyricam*, *Dalmaticam*, *VVindicam*, aliasque minorum gentium linguas.

Eiusdem linguæ *Slaunionicæ* duplices sunt Characteres, *Rutenici* seu *Moscovitici*, è Græcis deprauati, totidem numero, & figura penè similes, adiunctis paucis barbaris; item *Dalmatici*, qui & *Hieronymiani* dicuntur, eadem potestate, totidem numero, sed figura longè dissimiles. Atque adè duplex est Bibliorum translatio, *Rutenica* recentior, & *Hieronymiana* vetustior.

CAPVT XLIII.

DE TRANSILVANIAE PRINCIPATU.

TRANSILVANIA, Daciæ Ripensis pars est mediterranea: cuius vrbes primariæ sunt, *Hermannopolis*, *Stephanopolis*, quæ & *Corona*, itemque *Brafouia* dicitur, *Claudiopolis*, quæ *Academiam* habet,

habet, & *Alba Iulia*, Principis sedes. In duabus istis posterioribus vrbibus olim sua Collegia habuerunt Patres Societatis IESV, à Christophoro Batorio, Stephani Poloniæ Regis fratre, & in Principatu successore dotata. Quorum quidem Patrum operâ, anno 1590. Christianus Francus Albæ Iuliæ hæresim publicè abiurauit. Habebat item Alba Iulia Episcopum, Colociensi Archiep. suffraganeum.

Præter Lutheranos & Calvinistas, in hac prouincia plurimi sunt Arianismi sectatores: quam hæresim anno 1566. illuc inuexit Franciscus David, procurante Francisco Stancaro, Italo, Ioannis Sepusij Principis Medico. Quod venenum inde postea in Hungariam, Poloniam, vicinasque Prouincias emanauit.

Claudiopoli insigne Seminarium fundauit Gregorius XIII. Papa, cum dote amplissima, quam postea Stephanus Rex Poloniæ auxit.

CAPVT XLIV.

DE AVSTRIA, ALIISQVE Prouincijs vicinis, ad gentem Austriacam spectantibus.

Austria, nobilissima Germaniæ regio ad Danubium, habuit primum

mum Marchiones, postea Duces, demum Archiduces, quibus hodieque paret. Sunt in ea vrbes Episcopales duæ, *Vienna*, caput prouinciæ, & *Noua Ciuitas*. Austriacam historiam libris 4. VVolfangus Lazius comprehendit. De antiqua & vera origine gentis Austriæ siue Habsburgicæ libros 7. anno 1605. Mediolani publicauit Franciscus Guillimannus, historiarum Professor Friburgi Brisogix. Exstant & Annales Austriæ per Gerardum Roium, quos Oeniponti anno 1600. publicauit.

Duo sunt Episcopatus in Austria, Viennensis, & Neostadiensis, quem vnà cum Labacensi, in Carniola, anno 1463. Paulus II. instituit, Frederico III. Imp. petente. Vienna habet Academiam non ignobilem, quæ ad Doctoratum non admittit quempiam, nisi præstitâ prius fidei Catholicæ professione, iuxta Pij IV. diploma, & decretum conforme anno 1581. à Rudolfo II. publicatum.

DE TIROLENSI COMITATV.

Tirolenfis Comitatus iacet inter Athesin & Oenum flumina, interque Alpium iuga: habetque omnis generis metalla nobilissima. Caput prouinciæ est *Oenpons*, vrbs egregia ad *Oeni ripam* sita, se-

sedes Principis, & Parliamenti ditionum Austriacarum. In qua vrbe, vt & in Halensi insignia possident Collegia Patres Societ. Iesu, magno prouincialium bono, à Ferdinando Imp. fundata: qui & Viennense in Austria, ac Pragense in Bohemia excitauit.

Fuit hæc prouincia inter Austriacas à multis retrò annis veræ Religionis studiosissima: quod magna ex parte acceptum debet zelo *Ferdinandi* Archiducis, eiusque trium sororum pietati, quæ Halis & per totam Germaniam, imò orbem nota est.

In medio prouinciæ sita est *Brixina*; cuius vrbis Episcopus, Salisburgensi Archiepiscopo suffraganeus, Serenissimus Archidux Leopoldus dioccesim suam ab omni hæreseos labe puram conseruat: quod & vicinus Antistes Tridentinus, ex gente *Madrucia*, egregiè præstat.

DE STIRIA.

Stiria metropolis est Græcium, quod insignem habet Academiam, ac Societ. *Gratz.*

IESV Collegium. Prouinciam totam ab hæresi expurgauit Ferdinandus Archidux, qui nunc Rex est Bohemiæ & Hungariæ; nouarum sectarum studiosis aliò migrare iussis. Quod illi odio verti non debet,

110 DE STATV RELIG. CHRIST.

bet, cùm passim Lutherani ac Calviniani in Germania Principes suis è ditionibus nostros pellant, & suis quisque subditis suã Religionem præscribat.

Ceterùm Stiria Episcopum habet Secouiensem, Salisburgensi Archiepisc. suffraganeum.

DE CARINTHIA.

IN Carinthia duo sunt Episcopi, Gurcensis & Lauentinensis, Salisburgensi Archiepiscopo suffraganei. Gurcensis in opido Strasburgo plerumque residet: quo fit, vt illius incolæ ac vicini præ ceteris nostræ Religionis sint magis studiosi atque obseruantes.

CAPVT XLV.

DE BAVARIAE DVCATV.

PVrum ac putum Religionis Orthodoxæ cultum Principibus suis Bavaria debet, qui iam inde ab initio Lutheranismi fortiter à finibus suis omnes sectas arcuerunt, & porrò arcent.

Georgius certè Dux zelum suum laudatissimum primus ostendit, qui solus ferè ex Germaniæ Principibus, Carolo V. Im-

Imperat. contra rebelles perpetuò adhæ-
sit.

Patris sui vestigijs institit filius & suc-
cessor Albertus, qui Societatem Iesu Mona-
chium & Ingolstadtium euocauit.

Auitam pietatem secutus est Guilielmus
V. Dux: eiusque filij hodie sequuntur for-
tissimè.

CAPVT XLVI.

DE REGNO POLONIAE.

POLONIAE Regnum multas suo
ambitu Prouincias, in his Litua-
niam, Masouiam, Samogitiam, Cui-
uiam, Liuoniam, Varmiam, Prussiam
Regalem, Russiam Nigram, Volhiniam,
Podoliam, aliasque complectitur. His
prouincijs ius sacrum dicunt duo Latini
ritus Archiepiscopi *Gnesnensis* & *Leopolien-
sis*. Regni Primas est *Gnesnensis*, cui suf-
fragantur Episcopi infra scripti,

Cracouiensis Episcopus & Dux *Seueriësis*.
Krakovv, in Polonia minore ad *Vistulam*
flu. Academia.

Posnaniensis in Polonia maiore. *Poz-
nan.*

Plo-

Plocensis, in Masouia ad Vistulam fluuium.

Ploczk.

Mednicensis, in Samogitia. *Miedniky.*

Vratislaviensis, in Silesia. *Preslavy.*

Lebusiensis, circa Marchiam Brandenburgensem. *Lebus.*

Vladislaviensis, in Cuiavia. *Vladislavy.*

Caminensis, in Pomeraniae tractu. *Chemnicz.*

Luceoriensis. *Lucko, in Volhinia.*

Vilnensis, in Ducatu Lituaniae, qui cum regno Poloniae est vnitus. *Vilenzki* indigenis, Germanis. *VVilde.*

Vendensis in Liuania, per Sixtum V. *VVenden. Kies.*

* Varmiensis provinciae Episcopus in Prussia Regali residens. *VVarmerlant, Frauvvenberg.*

Leopolis, vulgò *Luuovv*, sita est in Russia Nigra, anno 1361. iure Metropolitico donata, per Urbanum V. Papam. Huic suffraganei sunt,

Præmissliensis, in Russia Nigra. *Przemysl.*

Chelmenensis, ibidem. *Chmielnick.*

Kiouiensis, in Volhinia, ad Borysthenem flu. *Kiou.*

Camenecensis, in Podolia. *Camienieck.*

Hi omnes Antistites, vnà cum Culmensi Episcopo, ex Prussia Regali, publicis regni comitijs, tamquam Senatores, interesse solent: exceptis tamen Vratislaviensi & Lebusiensi

busiensi Episcopis, qui ad Poloniæ regnum non pertinent.

CAPVT XLVII.

DE RUTHENIS, SEV
Russis.

PRæter Latinos istos Antistites, sunt & Ruthenici ritus Episcopi octo, sub ditione Regis Poloniæ: nimirum *Kiouiensis*, qui est Metropolita, *Vlodomiriensis*, *Luceoriensis*, *Polocensis*, *Præmissiensis*, *Leopoliensis*, *Chelmensis* & *Pinscensis*. Hi anno 1596. à Clemente VIII. in cõmunionem Ecclesiæ orthodoxæ sunt recepti: vt fusè Baronius ad calcem tomi VII. Annalium commemorat.

De vetustis Ruthenorum erroribus, quos ferè communes cum Græcis habere solèt, consule Posseuinum in Moscouiæ descriptione.

Est autem duplex Russia, *Nigra*, quæ Polono, & *Alba*, quæ Mosco subest.

In Volhinia, quæ sub Russia Nigra continetur, viuit Dux Ostrogoiæ, inter Ruthenos ditissimus ac potentissimus.

Sub ditione Polonorum viuunt & *Armenij* plurimi, qui suum quoque Episcopum habent: sed nec hic, nec Ruthenici Antisti-

H tes

tes locū habent in comitijs regni Poloniae. Residere autem solet Leopoli Episcopus seu Metropolita Armeniorum, qui ea in vrbe, item Camenecæ, vicinilque locis magno numero mercaturam exercent.

De lingua Ruthenica, eiusq; characteribus vide suprâ cap. 42.

CAPVT XLVIII.

COLLEGIA SOCIETATIS IESV
in Polonia.

IN Polonia, Lithuania, Prussia, Russia, alijsque prouincijs regno Polonico annexis, multa florent Collegia ac gymnasia Societatis Iesu, duas in Prouincias distributa.

PROVINCIA POLONIAE.

Craco-	} Domus Professa. } Dom. Prob. S. Steph.	} Kra- } kovv.
uiæ		
Collegium Posnaniense.		Poznan.
Collegium Califfiense.		Kalisz.
Collegium Lublinense.		Lublin.
Collegium Leopoliense.		Lvvov.
Collegium Iaroslaviense.		Iaroslavv.
Collegium Sendomiriense.		Sendomirz.
Collegium Luceoriense.		Lucko.
Collegium Torunense.		Torun.
		Col-

LIBER I. CAPVT XLVIII. 115

Collegium Camenecense.	Kamienietz.
Residentia	{ Gedanen. Gdańsk & Dancik.
	{ Præmissliensis. Przemysl.
	{ Rauensis. Ravva.
	{ Crofnensis. Krosno.

Sunt in hac Prouincia Socij 459.

PROVINCIA LITHVANIAE.

Dom. Profes. VVarfauiensis.	VVarfauva.			
Vilnae	{ Domus Professa. Colleg. Vilnense. Domus Probation.	} VVilno.		
			Collegium Bransbergense.	Bransberg.
			Collegium Pultouienſe.	Pultovvsk.
Collegium Nieſuiſienſe.	Nieſvviez.			
Collegium Polocenſe.	Polock.			
Collegium Rigenſe.	Riga.			
Collegium Derpatenſe.	Derpt.			
Collegium Orſzenſe.	Orſza.			
Collegium Lomzenſe.	Lomza.			
Collegium Krozenſe.	Kroze.			
Reſidentia Plocenſis.	Plock.			
Reſidentia Smolenſenſis.	Smolensk.			

Sunt in hac Prouincia Socij 336.

CAPVT XLIX.

DE PRVSSIA.

PRVSSIA siue Borussia, vltima Germaniæ regio, ad mare Balticum, anno 1215. à Crucigeris Equitibus Teutonicis est subacta. Anno 1419. cùm nonnullæ provinciæ & ciuitates Borussix ad Casimirum Poloniæ Regem defecissent, grauissima bella inter Crucigeros & Polonos sunt exorta. Demùm anno 1525. Albertus Brandenburgicus, Lutherana hæresi infectus, ex magistro Crucigerorum, Dux Prussix à Sigismundo Poloniæ Rege creatus est, & Prussia ipsa diuisa est in Regalem & Ducalem. In Prussia Regali duo sunt Episcopi, *Varmiensis*, qui Brunsbergæ domicilium habet, & *Culmensis*. In Prussia Ducali duo itidem solent esse Episcopatus, *Sæbiansis*, cuius sedes erat Regius Mons & *Pomesaniensis*, cuius sedes erat Mariæ-VVerda: sed vtrumque dictus Albertus extinxit. Ducatum Prussix, Polonorum Regi beneficiario iure obstrictum, hodie obtinet Marchio & Elector Brandenburgensis. Sunt in Prussia plerique incolæ Lutherani: habent tamen publicum ac liberum suæ Religionis exercitium Catholici, in Monte Re-

Regio: idque beneficio Sigismundi Poloniae Regis moderni.

CAPVT L.

DE ANGLIA.

BRITANNIS Euangelium annunciasse S. Petrum Apostolorum principem tradit Simon Metaphrastes. Sunt qui putant in illa, quam Claudius Cæsar contra istam gentem expeditionem habuit, comitem se Apostolum addidisse, cum anni superioris initio ex Syria in Italiam appulisset, cathedræque culmen Roma fixisset. Ut ut sit, illud ex Beda & alijs constat, Lucium Britannia Regem, tempore Eleutherij Papæ, Antonino & Lucio Vero imperantibus, Christo nomen dedisse.

Qua de causa Henricus VIII. Angliæ Rex à communione Ecclesiæ Romanæ defecerit, egregiè docet Nic. Sanderus lib. de Schismate Anglicano.

Ceterum in Anglia duæ sunt Metropoles, *Cantuariensis* & *Eboracensis*, quibus quæ sint suffraganeæ Ecclesiæ, breuiter aperiam.

CANTVARIENSIS ARCHIE-
piscopus regni Angliæ Primas.
Canterburij.

Londinensis ad Tamesim fluuium. *London.*
sedes Regum Britanniaë.

Vintonensis.	<i>VWinchester.</i>
§ Couentrensis.	<i>Couentre.</i>
∫ Lichfedensis.	<i>Lisfide.</i>
Sarisburyensis.	<i>Salisbury.</i>
§ Bathoniensis.	<i>Bathe.</i>
∫ VVellensis.	<i>VVelles.</i>
Lincolniensis.	<i>Lincolne.</i>
Exoniensis.	<i>Excester.</i>
Herefordensis.	<i>Hereforde.</i>
Norwicensis.	<i>Norrvick.</i>
Eliensis, in insula eiusdem nominis.	<i>Eliey,</i> <i>insula.</i>
Roffensis.	<i>Rochefer.</i>
Cicestrensis.	<i>Chichester.</i>
Vigorniensis.	<i>VVorchester.</i>
Meneuensis, ad fanum S. Daudis in VVal- lia siue Cambria,	<i>Saint Dauds.</i>
Bangorensis in VVallia.	<i>Bangor.</i>
Landauenfis.	<i>Landoff.</i>
Asaphensis aliàs Eluuenfis in VVallia.	<i>Saint Assé.</i>

Quatuor Pseudoepiscopatus, Petrobur-
gensis, Gloscestrensis, Oxoniensis & Bri-
stoliens-

stoliensis, à nobis in serie prætereuntur, utpote ab Henrico VIII. Rege instituti.

EBORACENSIS ARCHIEPISCOPUS
Yorcke. Suffraganei
sunt,

Dunelmensis.

Durham.

Cestrensis.

Chester.

Carleolensis.

Carrel.

In Anglia hodieque nomen Episcoporum est in usu, sed nomen tantum & vestis externa, cum ceremonijs quibusdam. Quo fit, ut Protestantes Angliæ, ab ipsis etiam Calvinistis *Semipapista*, & à nostris *Calumopapista* nominentur. Titulos verò Episcopales nunc etiam Scoti & Hiberni usurpant, ex decreto Iacobi Magnæ Britanniæ Regis, annis superioribus facto.

Idem Rex Puritanos, qui communem cum Geneuensibus in Gallia, Heydelbergensibus in Germania, & Gomaristis in Batavia doctrinam habent, regno suo abesse iussit, eosdemque suis scriptis acriter prosequitur.

Sunt tamen hodieque Angli Catholici longè plurimi, habentque sua Seminaria ac Collegia Romæ, Vallisoleti, Hispali, Duaci, Louanij, Audomaropoli, Leodij & alibi.

CAPVT LI.

DE SCOTIA.

SCOTI, Britanniae insulae populus, circa annu 203. Christi doctrinam acceperunt, Victore I. Papa agente. Ad eosdem a Pelagiana haeresi liberandos postea Celestinus I. Palladium misit.

Ab isto tempore ad nostram vsque aetatem in auita fide perstitit Scotia; quam demum Ioannes Knoxus, cum suis, haeresi Calviniana foedissimè infecit, ac corripit.

Scoti insigne habent Collegium Romae, quod subest directioni Patrum Societatis IESV.

In Scotia duae, vt in Anglia ab antiquo sunt Metropoles, *Sanct-Andreana & Glasguensis*; quibus XI. Episcopi sunt suffraganei.

SANCT-ANDREANO ARCHIEPISCOPO hi solent esse suffraganei,

Dunkeldensis.	<i>Dunckeld.</i>
Aberdonensis.	<i>Aberdin, Academia.</i>
Morauiensis prouinciæ Episcopus in opido Elgino residere solitus. <i>Mourra, Elgin</i>	
sue	<i>Elgym.</i>
	<i>Dum-</i>

Dumblanensis. *Dumblain.*

Brechinensis. *Brechin.*

Rossensis Prouinciæ Episcop. in opido
Chanriensi residere solitus. *Rosse, Chanrie.*

Cathanensis Prouinciæ Episcop. in opido
Dunrodeni residere solitus. *Cathnes,*
Dunroden, siue Dornok.

Orcadum insularum Episcop. in opido
Kirkuensi & Mainelandia insula reside-
re solitus. *Orcknay, Kirkyvaà, Mayne-*
lande.

GLASCVENNIS ARCHIEPIS.

per Sixtum IV. vt etiam Sanct-Andrea-
nus, an. 1471. est institutus.

Cui suffragantur,

Gollouidiæ Prouinciæ Episcop. in opido
Candidæ Casæ residere solitus. *Gallovvay.*
VVithory.

Lismorensis, in Argathelia Prouincia.
Lismor.

Hebridum, seu insularum ad Occidentem
Episcop. in insula & monasterio S. Co-
lumbi residere solitus, qui & Sodorensis
dicitur. *Illis, Colmkil.*

Ceterùm vt reliqui ferè orbis Episcopi
certas diœceses non habuerunt, antequam
Dionysius Rom. Pontifex circa annum 268.
eas distribuisset; ita Scotorum Episcopi mu-

H 5 nera

nera episcopalia, quocumq; essent loco, sine discrimine obierunt, vsq; ad Malcolmi III. Regis tempora, cum suis finibus ac limitibus circa annum 1070. diceceses fuerunt circumscriptæ. Decursu demum temporis hæc apud Scotos stabilita fuit hierarchia, vt duo essent Archiepiscopi, *Sanct-Andreas* & *Glascuensis*: quorum ille Primas totius Scotiae esset, & octo haberet Episcopos suffraganeos, tres verò Glascuensis: vt supra ostendimus.

CAPVT LII.

DE HIBERNIA.

Hibernia, Britannici Oceani insula, vulgò Irlandia, habet quatuor Archiepiscopatus, *Armachanum*, *Dublinensem*, *Cassiliensem* & *Tuamensem*, anno 1151. auctoritate Eugenij III. per Ioannem Paparonem, Legatum Apostolicum institutos vt tradit Baronius. Sed Camdenus ex Philippo Flateburiensi tradit illos anno 1152. institutos auctoritate Apostolica, per Christianum, Episcopum Lismoriensem, Hiberniae Legatum. Illud constat, fuisse olim in Hibernia sedes Archiepiscopales quatuor, Episcopales autem triginta & vnam aut circiter. Ceterum Reges Angliæ dicti fuerunt

Hiber-

Hiberniæ Domini, iam inde à Ioanne Rege, vsq; ad Henricum VIII. qui primus Hiberniæ Regem se scripsit. Quem regni Hiberniæ titulum anno 1550. Paulus IV. Papa confirmavit, cùm Philippus Rex & Maria Regina Legatos Romam misissent, vt tradit idē Camdenus. De Hibernia scripsit Giraldus Cambrensis: quem commentario à se auctū edidit * Richardus Stanihurstus, nuper Serenissimo Alberto Belgarum Principi à Sa-
 cris. Exstat & Hiberniæ descriptio, item que veteres Annales Hibernici apud Camdenū, in Britannia. Qui verò, & quot Episcopi singulis olim Metropolitanis fuerint subiecti, ex subiuncta syllabo Lector discet.

* obije
 an. 1618.
 Bruxel-
 lis.

ARMACHANVS ARCHIEP.
 in Ultonia, & Primas Hiberniæ.

Armach.

Danenſis.	Duy, Doyvne.
Conerenſis.	Conner.
Derenſis.	Derry.
Medienſis.	Mieth.
Clocherenſis.	Clocher.
Ardachenſis.	Ardache.
Kilmorenſis.	Kilmore.
Rapotenſis.	Rapho.
Dromorenſis.	Dromoore.
Cluanenſis.	Kileom.
Dunckeranenſis.	Dondalck.
	DVBLI-

DVBLINIENSIS ARCHIEPIS,
 in Lagenia. *Dublin*, sedes Proregis & olim
 Academia ann. 1320. instituta.
 Huic subesse so-
 lent,

Kilkenniensis, aliàs <i>Offeriensis</i> .	<i>Kilkenny,</i> <i>Offerij.</i>
Kildariensis.	<i>Kildare.</i>
Fernensis.	<i>Ferns.</i>
Lechliniensis.	<i>Leghlin.</i>
Glendelacensis.	<i>Glendelagh.</i>

CASSELENSIS ARCHIEPISC,
 in Momonia. *Cashel.*

Limericensis.	<i>Limricke.</i>
Lismorensis.	<i>Lismor.</i>
Rossensis.	<i>Rosse.</i>
Waterfordiensis.	<i>Waterford.</i>
Emliensis.	<i>Emmelen.</i>
Corcagiensis.	<i>Corcke.</i>
Limbricensis.	<i>Lymbrick.</i>
Clonensis.	<i>Clon.</i>

TVAMENSIS ARCHIEPISC.
 in Connacia. *Toam*. Suffraganei,

Duacensis.	<i>Galuben.</i>
Achadensis.	<i>Achade.</i> <i>Alach-</i>

Alachdensis.	<i>Alache.</i>
Oifinensis.	<i>Oifin.</i>
Roscomensis.	<i>Roscoman.</i>
Clonfertensis.	<i>Clonfert.</i>
Killaloensis, à quibusdam additur.	<i>Killaloe.</i>

Hiberni duo habent insignia Collegia in Hispania, nimirum Salmanticæ & Compostellæ, Societatis Iesu Patribus commissa, itemque vnum apud Belgas in Academia Duacena.

Habent item Franciscani Hiberni insigne monasterium Louanij, quod anno 168. à fundamentis extruxerunt; fauente in primis Serenissimo Archiduce Alberto, Belgarum Principe, qui primum in templi fundamentis lapidem posuit. In hoc monasterio primùm editus est Catechismus lingua Hibernica: cuius characteres prorsus diuersi sunt ab omnibus Europæis.

Ceterùm Hiberni, quasi naturæ quodam ductu, & spontanea inclinatione, Religionis Catholicæ sunt studiosissimi: vt non immeritò Hibernia iam olim *Insula Sanctorum* speciali nomine fit nuncupata.

CAPVT LIII.

DE REGNO DANIAE.

VNi eidemque Regi parent Dania, Noruegia, Islandia, Gronelandia & varia insulae his prouincijs vicinae.

Dania, Septentrionalis Oceani paeninsula, habet Archiepiscopum Lundensem, ab Urbano II. an. 1092. creatum: cui Primatis titulum Adrianus IV. an. 1159. adiunxit. Huic suffragari solent Episcopi,

Roschildensis.	<i>Roschild.</i>
Othoniensis, in Funia.	<i>Odensee.</i>
Slesuicensis, per Othonem Magnum Imp. an. 922. dotatus.	<i>Slezvick.</i>
Ripensis, per eundem.	<i>Rype.</i>
VViburgensis.	<i>VViburg.</i>
Arhusiensis, per eundem.	<i>Arhusen.</i>

Dania, Noruegia, Suecia, Islandia, vicinaeque Prouinciæ & insulae, purum putum hodieque seruant Lutheranismum, & retinent non paucas etiamnum ceremonias

Catholicas, adeoque Calvinismum odio habent.

** **
 **

CAPVT LIV.

DE REGNO NORVEGIAE.

Nidrosia iure metropolitico per Eugenium III. an. 1148. donata est: & attributi Antistites isti, tanquam suffraganei,

Bergensis.

Bergen, emporium.

Stauangarensis.

Staffanger.

Hamariensis.

Hammar.

Gronelandensis.

Groenlandt.

Scalholtanus, in Islandia.

Scalholt.

Holenfis.

Hola.

Orcadensis & Sodorensis seu Insulanus Episcopi à quibusdam adiunguntur: qui tamen ab alijs Glascuensi Archiepisc. in Scotia subijciuntur; fortasse post Orcades & Hebrides insulas à Scotis occupatas.

CAPVT LV.

DE REGNO SVECIAE.

Svecia, regio nota Plinio, omnium Aquilonarium est fertilissima. Post Crätzium, de Gothorum Suecorumque Regibus, itemque de Episcopis Sueciæ scripsit Ioannes Magnus.

Est

Est autem in Suecia vnicus Archiepiscopus, nimirum Vpsaliensis, per Eugenium III. Papam an. 1148. creatus: cui sex Episcopi solent suffragari.

Scarenfis anno 1026.

Lincopenfis.

Strogenensis.

Aboensis in Finlandia.

Arosiensis.

Vellimenensis.

Scay.

Lincopen.

Stengenes.

Abo.

Arosen.

Vellimen.

Tota hodie Suecia, cum Gothia vicinifque prouincijs, hæresi Lutherana est infecta.

CAPVT LVI.

DE MOSCOVIA.

Mosci Metropolitam suam, in Moscu vrbe residentem, à Patriarcha Constantinopolitano accipere olim habent. Huic subesse solent Archiepiscopi duo, Rostouiensis & Nouogardiensis: Episcopi autem octo, Cortizensis, Rezaniensis, Columnensis, Casanensis, Vologdensis, Tueriensis, Smolenscensis, & Susdaliensis. Habent autem Mosci multos errores cum Græcis communes, de quibus vide Possuinum in Moscouiæ descriptione.

Smol-

Smolenscum hodie tenent Poloni , cum magna parte Moscouiæ.

De Characteribus Moscouiticis , qui è Græcis sunt deprauati , vide suprâ capite 42.

CAPVT LVII.

DE GRÆCIAE ET PATRIARCHATUS CONSTANTINOPOLITANI STATU.

GRæcia , omnium penè artium ac scientiarum olim inuentrix ac cultrix, hodie maximâ ex parte Turcarum tyrannide oppressa iacet. Veneti partem aliquam possident , sed ferè in mari , vel ad mare. De hodiernis Græcorum moribus scribit fusè Bellonius, Observationum lib. I. cap. 3. & sequentibus. Græcanicarum Ecclesiarum statum sub Imperio Turcico, iam inde ab expugnata Constantinopoli vsque ad hæc tempora , fusè describit Martinus Crusius in suâ Turco-Græciâ, sed cautè legenda.

In ipsa vrbe Constantinopolitana hodieque multi viuunt homines Christiani, ritus Latini , quos vulgò *Cassalucos* vocant ex opido Cassa per Mahometem Turcarum Regem eò translati : & possident templum S. Nicolao sacrum.

I In

In vrbe Pera, quæ non nisi canali seu sinu maris à Constantinopoli est seiuncta, præter Legatos Principum Christianorum, aliquot millia viuunt è nostris. Ibi dem Franciscani, Dominicani, Carmelita, & Benedictini sua habent monasteria ac templa.

Benedictinorum Abbatia, B. Mariæ sacra, iam inde ab anno 1449. subest Congregationi Cassinensi, seu S. Iustinæ de Padua, & plurimos habet redditus ac prædia in ditione Genuensi.

Habent item Peræ Collegium, ac scholas cum Græcas tum Latinas, Patres Soc. Iesu; idque beneficio Henrici I V. Gallia Regis, Græcanicis porro Ecclesijs vnus olim Patriarcha Constantinopolitanus præsidebat: hodie verò plures Græcanici per Orientem Patriarchæ existunt: nimirum Constantinopolitanus, qui Constantinopoli; Alexandrinus, qui Cæiri; Damascenus, qui Damasci; & Antiochenus, qui Antiochiæ sedem habet. De quibus sic Bellonius lib. I Obseruationum c. 35. *Licet Græcanicæ Ecclesiæ caput, Patriarcha nuncupatus, Constantinopoli sedem habeat, plerique tamen alij idem nomen, similemque potestatem obtinent in ijs prouincijs, quibus præsunt. Nam Patriarcha Alexandrinus absolutam potestatem habet in eos, qui Græcos ritus obseruantes in Aegypto & Arabia viuunt, magnifi-*

casque in Memphi, siue in Cairo habet aedes,
quas vidimus, adibus Patriarcha Constantino-
politani (quæ peculiari nomine Patriarcha-
tus nuncupantur) non multum inferiores. A-
lius Patriarcha Damasci residet, qui absolutè
imperat omnibus monasterijs & hominibus
Græcam religionem amplectentibus, Syriam-
que incolentibus: isque cogitur singulis annis
adesse decimæ quinta die Augusti, in monaste-
rio supra montem Libanum, vt istic Liturgiam
celebret. Est præterea alius Antiochiæ,
qui monasterijs & alijs Christianis Græcis
præest, qui Barut, Tripolim, Haleb, aliaque
plurima Asia loca inhabitant. Turcarum
Imperator hos Patriarchas sua religione vt
permittit, modò tributum persoluant. Dici-
tur verò Constantinopolitanus pro monasterijs
in monte Atho sitis alijsque per Europam spar-
sis, duodecies mille ducatos aureos pendere.
Porro cum istorum Patriarcharum quispiam
è viuis excessit, Episcopi & Metropolitanus,
qui nostrorum Cardinalium instar sunt, con-
ueniunt, vt alium eligant. Perpendendum au-
tem est neminem Patriarcham creari pos-
se, nisi primùm Metropolitanus fuerit,
quod cum Pontificia constitutione ferè con-
uenit. Hactenus Bellonius. Qua ve-
rò ratione Patriarcharum Byzantij,
Alexandriæ, Antiochiæ, & Ieroso-
I 2
lymo-

lymorum, itemque Archiepiscopi Iustiniana primæ (quæ vrbes omnes sub Imperio Constantinopolitano fuere) designatio quondam fieri soleat, Curopalates explicat libro de Officialibus Palatij Constantinopolitani.

CAPVT LVIII.

DE CYPRO, CHIO, ALIISQVE
insulis maris AEGæi.

IN maris AEGæi insulis plurimæ passim viuunt familiæ Christianæ, ritus Latini, Græcis ac Turcis mixtæ: quibus sacra ferè administrant Patres Franciscani, aut Dominicani. In Chio vrbe numerantur decem circiter millia hominum, nostræ Religionis ac ritus: quibus Episcopus Latinus præest, à Romano Pontifice confirmatus. In eadem vrbe Residentiam habent Patres Soc.

I E S V.

DE